

UCHWAŁA NR LV/439/2023
RADY MIASTA SUCHA BESKIDZKA

z dnia 28 września 2023 r.

w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023 - 2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.), Rada Miasta Sucha Beskidzka uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Przyjmuje Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023 - 2027, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. 2. Traci moc Uchwała Nr XXXV/282/2021 Rady Miasta Sucha Beskidzka z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2022 - 2025.

§ 3. 3. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Miasta Sucha Beskidzka.

§ 4. 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

mgr Krystian Krzeszowiak

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ I
OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY
DOMOWEJ W GMINIE SUCHA
BESKIDZKA NA LATA 2023 – 2027

Sucha Beskidzka, wrzesień 2023 r.

PODSTAWA PRAWNA:

- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn.zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.)
- ❖ Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 165 z późn.zm.)
- ❖ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 172)
- ❖ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2123)

Program zgodny jest z dokumentami strategicznymi:

- ❖ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy domowej na rok 2023 (M.P. 2022 poz. 1259)

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
ROZDZIAŁ I – PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	6
ZADANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ	9
Pomoc społeczna	9
Policja	10
Prokuratura	11
Służba zdrowia	12
Oświata	12
Organizacje pozarządowe	13
ROZDZIAŁ II – DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA OBSZARZE GMINY SUCHA BESKIDZKA	13
DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	13
Osoby/ rodziny dotknięte przemocą domową	13
Osoby/ rodziny dotknięte przemocą objęte pomocą przez instytucje	17
Dane z instytucji wymiaru sprawiedliwości	19
ANALIZA JAKOŚCIOWA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY	20
Analiza jakościowa zjawiska przemocy wśród uczniów z terenu gminy	20
Analiza jakościowa zjawiska przemocy domowej wśród dorosłych mieszkańców gminy	35
ROZDZIAŁ III - OKREŚLENIE ODSETKA POPULACJI GMINY SUCHA BESKIDZKA ZAGROŻONEJ PRZEMOCĄ DOMOWĄ	50
ROZDZIAŁ IV – ANALIZA SWOT	51
ROZDZIAŁ V - ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ	54
CELE PROGRAMU	54
Cel główny:	54
Cele szczegółowe:	54
ADRESACI PROGRAMU	55
REALIZATORZY PROGRAMU	55
ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU WRAZ Z PLANOWANYMI REZULTATAMI, WSKAŹNIKAMI REALIZACJI ORAZ HARMONOGRAMEM	56
SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU, MONITOROWANIE I EWALUACJA ORAZ ZASADY FINANSOWANIA	62

WPROWADZENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2023 – 2027 przedstawia strategię działania w zakresie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym przemocą jak również strategię współdziałania lokalnej społeczności oraz instytucji i organizacji zajmujących się zjawiskiem przemocy w celu zminimalizowania zjawiska przemocy domowej, a także jego skutków w wymiarze indywidualnym oraz społecznym.

Podstawową cechą działań podejmowanych w obszarze przemocy domowej powinno być szybkie reagowanie mające na celu przerwanie przemocy oraz szybka i skuteczna pomoc ofiarom.

Program będzie realizowany na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Zasadniczym celem programu jest ograniczenie skali zjawiska przemocy domowej, edukacja i profilaktyka, a także promowanie interdyscyplinarności działań organizacji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Sucha Beskidzka.

W części opisowej programu zawarto podstawowe informacje na temat zjawiska przemocy domowej, terminologię pojęć istotną dla planowania oddziaływań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy oraz oddziaływań profilaktycznych i edukacyjnych. Dokonano również analizy zasobów Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie budowania systemu wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy, a także podjęto próby określenia zadań do realizacji w zakresie budowania efektywnego systemu wsparcia dla osób przeżywających trudności w związku ze zjawiskiem przemocy.

Konieczność przyjęcia niniejszego programu, pomimo faktu, iż nie upłynął okres, na który planowano obowiązywanie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sucha Beskidzka na lata 2022 – 2025, przyjętego Uchwałą nr XXXV/282/2021 Rady Miasta Sucha Beskidzka z dnia 30 listopada 2021 r., wynika z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która weszła w życie 22 czerwca 2023 r.

W uzasadnieniu rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (druk 2799) zaproponowano zmianę tytułu ustawy z „ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” na „ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej”. Wskazywano, iż obowiązująca dotychczas nazwa ustawy stygmatyzowała rodzinę i wskazywała, że wyłącznie rodzina jest środowiskiem, w którym dochodzi do aktów przemocy. Zachowania przemocowe mogą występować również między byłymi małżonkami, którzy w świetle prawa nie są rodziną, czy osobami żyjącymi w związkach nieformalnych. Ustawodawca uznał zatem, iż konieczne jest ponowne określenie, co należy rozumieć pod pojęciem „przemoc”.

Przedmiotowa nowelizacja ustawy wprowadziła szereg zmian, spośród których przykładowo i w sposób syntetyczny można wskazać poniższe.

Legalna definicja „przemocy w rodzinie” zastąpiona została „przemocą domową”, którą Konwencja stambulska definiuje jako wszelkie akty fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej przemocy występujące w rodzinie lub gospodarstwie domowym lub pomiędzy byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy osoba stosująca przemoc i osoba doznająca przemocy dzielą miejsce zamieszkania, czy też nie.¹

Definicja „członka rodziny” została zastąpiona przez wprowadzenie definicji „osoby doznającej przemocy domowej” oraz „osoby stosującej przemoc domową”, doprecyzowując tym samym zakres podmiotowy ustawy. Definicja „osoby doznającej przemocy domowej” uwzględnia: małżonka, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, a także osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania. Przez wspólne gospodarowanie należy rozumieć nie tylko wspólne zamieszkiwanie tych osób, ale związane z tym wspólne zaspakajanie potrzeb życiowych.

Za „osobę doznającą przemocy domowej”, do której adresowane są przepisy ustawy, uznano również osobę małoletnią, wobec której jest stosowana przemoc domowa lub będącą świadkiem przemocy domowej. Wskazano wprost, że dziecko będące świadkiem przemocy domowej należy uznać za doznające przemocy domowej i wymaga ono pomocy i wsparcia przewidzianego w przepisach ustawy.

Ponadto wyodrębniona została definicja „osoby stosującej przemoc domową”, przez którą należy rozumieć osobę pełnoletnią, która dopuszcza się zachowań zdefiniowanych w projekcie ustawy jako przemoc domowa. Dotychczasowy brak takiej regulacji stwarzał trudności interpretacyjne, zwłaszcza dotyczące stosowania procedury „Niebieskie Karty” w stosunku do osób niepełnoletnich, które dopuszczały się zachowań agresywnych i przemocowych w środowisku domowym.

Systemowe podejście do przeciwdziałania przemocy domowej nie może pomijać osób stosujących przemoc domową, które niejednokrotnie przenosząc negatywne wzorce z dzieciństwa, w życiu dorosłym stały się sprawcami przemocy. Dlatego też działania pomocowe zaprojektowane w nowelizacji ustawy kierowane są również w stronę tej grupy osób. Oprócz realizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, wprowadzono nową formę oddziaływań, tj. programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc domową.

Wprowadzono zmiany mające na celu modyfikację pracy zespołów interdyscyplinarnych i dotychczasowych grup roboczych.

---

¹ Por. art. 3 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej sporządzona w Stambule dnia 11 maja 2011 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 961, z późn. zm.).

Ustalono przypisanie zespołowi interdyscyplinarnemu zadań o charakterze strategicznym, przez które będzie kształtowana lokalna polityka przeciwdziałania przemocy domowej. Natomiast rozpatrywanie spraw indywidualnych będzie odciążało zadania grup diagnostyczno-pomocowych, które zastępują dotychczas funkcjonujące grupy robocze.

Istotną zmianą jest również wprowadzenie obowiązkowego udziału członków zespołu interdyscyplinarnego, w ciągu 12 miesięcy od ich powołania w skład zespołu, w szkoleniu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wprowadzono możliwość wyznaczenia przez zespół interdyscyplinarny, spośród jego członków, zastępcy przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Ponadto nałożono na zespół interdyscyplinarny obowiązek opracowania i przyjęcia regulaminu określającego szczegółowe warunki jego funkcjonowania oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych. Dokonano również zmiany w zakresie częstotliwości spotkań z nie rzadziej niż raz na kwartał do nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Uregulowano kwestię zwoływania pierwszego posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego, czego ma dokonać wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Dodano przepis umożliwiający zespołowi interdyscyplinarnemu pracę za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. Wprowadzono obowiązkowy udział w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego.

Ponadto w przypadku, gdy osoba stosująca przemoc domową będzie uporczywie uchylać się od podejmowania działań mających na celu zmianę postępowania, w szczególności przez brak współpracy z grupą diagnostyczno-pomocową, zespół interdyscyplinarny, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej (złożony w przypadku osoby stosującej przemoc domową, która z niesprawiedliwych przyczyn nie będzie uczestniczyła w programach korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno-terapeutycznych oraz nie dostarczy grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczeń o zgłoszeniu się do udziału w ww. programach oraz o ich ukończeniu w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy) może obecnie wystąpić z zawiadomieniem o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w dodanym art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń. Wprowadzenie możliwości zastosowania sankcji z Kodeksu wykroczeń, tj. kary ograniczenia wolności albo grzywny ma w założeniu spowodować większą mobilizację osób stosujących przemoc domową do zmiany swoich postaw.

Zmniejszeniu uległa liczba osób pracujących z osobą doznającą przemocy. Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami w skład grupy diagnostyczno - pomocowej wchodzi pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz Policji. Przewidziano jednak możliwość poszerzenia składu grupy diagnostyczno-pomocowej o kolejnych członków, w tym m.in. o asystenta rodziny, nauczyciela, wychowawcę, kuratora sądowego (zawodowego kuratora sądowego lub wskazanego przez kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej społecznego kuratora sądowego), czy też osoby wykonujące zawód medyczny.

ROZDZIAŁ I – PODSTAWY TEORETYCZNE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Prawna definicja przemocy domowej została zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w art. 2 ust. 1 pkt 1 zgodnie z którym pojęcie to należy rozumieć jako:

„JEDNORAZOWE ALBO POWTARZAJĄCE SIĘ UMYŚLNE DZIAŁANIE LUB ZANIECHANIE, WYKORZYSTUJĄCE PRZEWAGĘ FIZYCZNĄ, PSYCHICZNĄ LUB EKONOMICZNĄ, NARUSZAJĄCE PRAWA LUB DOBRA OSOBISTE OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- A) NARAŻAJĄCE TĘ OSOBĘ NA NIEBEZPIECZEŃSTWO UTRATY ŻYCIA, ZDROWIA LUB MIENIA,
- B) NARUSZAJĄCE JEJ GODNOŚĆ, NIETYKALNOŚĆ CIELESNĄ LUB WOLNOŚĆ, W TYM SEKSUALNĄ,
- C) POWODUJĄCE SZKODY NA JEJ ZDROWIU FIZYCZNYM LUB PSYCHICZNYM, WYWOŁUJĄCE U TEJ OSOBY CIERPIENIE LUB KRZYWDĘ,
- D) OGRANICZAJĄCE LUB POZBAWIAJĄCE TĘ OSOBĘ DOSTĘPU DO ŚRODKÓW FINANSOWYCH LUB MOŻLIWOŚCI PODJĘCIA PRACY LUB UZYSKANIA SAMODZIELNOŚCI FINANSOWEJ,
- E) ISTOTNIE NARUSZAJĄCE PRYWATNOŚĆ TEJ OSOBY LUB WZBUDZAJĄCE U NIEJ POCZUCIE ZAGROŻENIA, PONIŻENIA LUB UDREĆZENIA, W TYM PODEJMOWANE ZA POMOCĄ ŚRODKÓW KOMUNIKACJI ELEKTRONICZNEJ”

Przemoc domowa może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów. Przemoc domowa to wszelkie odmiany nieadekwatnego, złego traktowania osób, którzy nie potrafią skutecznie się bronić. Najczęściej osobami doznającymi przemocy są osoby słabsze fizycznie – kobiety i dzieci (co nie wyklucza, że może być to również mężczyzna), osoby zależne ekonomicznie oraz emocjonalnie od osoby stosującej przemoc oraz osoby niepełnosprawne.

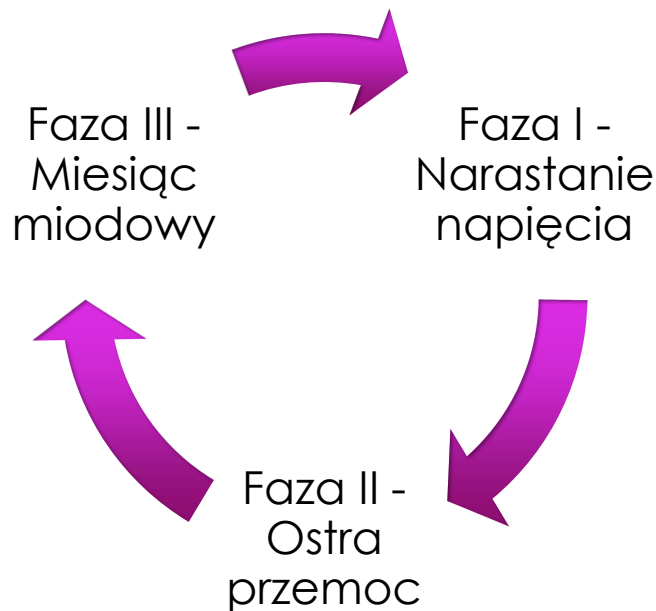
Uwzględniając przejawy przemocy, wyróżnia się:

- ❖ **przemoc fizyczną – naruszenie nietykalności fizycznej**, a więc intencjonalne zachowanie, związane z ryzykiem uszkodzenia ciała. Przejawem jest: bicie, popychanie, policzkowanie, szarpanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, wykręcanie ręki;
- ❖ **przemoc seksualną – naruszenie intymności**, która polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli;
- ❖ **przemoc psychiczną – naruszenie godności osobistej**, która oznacza min. przymus, groźbę, zastraszanie, poniżanie, krytykowanie, wyzywanie, izolowanie od innych, kontrolowanie, ciągłe niepokojenie;
- ❖ **przemoc ekonomiczną – naruszenie własności**, która wiąże się z niszczeniem rzeczy osobistych, własności, pozbawieniem lub ograniczaniem środków finansowych i możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- ❖ **zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich** (nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawienie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie).

Opisując przemoc domową warto również scharakteryzować trzy fazy przemocy, następujące zawsze po sobie, tworzące w ten sposób zamknięty krąg.

Rysunek 1. Zamknięty krąg przemocy domowej

Źródło: opracowanie własne

W fazie pierwszej (narastania napięcia) osoba stosująca przemoc najczęściej ma pretensje do innych osób praktycznie o wszystko, co skutkuje powstaniem nieporozumień rodzących napięcie w domu. Zaczyna pojawiać się agresja. W analizowanej fazie osoba doznająca przemocy skupia swoje działania na tym, aby zapobiec kolejnej awanturze. Zaczyna również winić się za to, że sprowokowała osobę stosującą przemoc, co w konsekwencji doprowadziło do jej wybuchu.

W fazie drugiej (ostrej przemocy) osoba stosująca przemoc przejawia bardzo agresywne zachowanie, oprócz tego doszukuje się w zachowaniu ofiary pretekstów do kontynuowania awantury i wybuchów złości. W tej fazie osoba doznająca przemocy odnosi mniejsze lub większe obrażenia fizyczne lub psychiczne. Jednocześnie najczęściej w tej fazie osoba doznająca przemocy decyduje się na szukanie pomocy, aczkolwiek bardzo często również szybko ze strachu i obawy przed gniewem agresora, wycofuje się z tego działania.

Z kolei w fazie trzeciej („miodowego miesiąca”) osoba stosująca przemoc zaczyna przeproszać osobę doznającą przemocy, okazuje skruchę, wyznaje miłość, zapewnia, że to był ostatni raz. Deklaruje chęć poprawy, pracy nad sobą i wprowadzenia wszystkich zmian, jakie tylko będą konieczne, aby naprawić relacje w domu. Zachowuje się tak jak osoba doznająca przemocy sobie tego życzy, stara się w różny sposób wynagrodzić jej doznane krzywdy. Osoba doznająca przemocy zaczyna myśleć, że partner zmienił się, zrozumiał swoje działanie i stara się wszystko naprawić. Należy podkreślić, że tak naprawdę to faza miesiąca miodowego zatrzymuje osobę doznającą przemocy w cyklu przemocy, bowiem kiedy minie, po niej zwykle następuje kolejna faza narastającego napięcia, która może być dużo bardziej gwałtowna.

Tak wyróżnione cykle przemocy są charakterystyczne dla całego zjawiska przemocy domowej, jednocześnie dokładnie pokazując, że im dłużej trwa, tym coraz krótsze są fazy miodowego miesiąca, a fazy gwałtownej przemocy ulegają wydłużeniu.

Aby lepiej zrozumieć zjawisko przemocy domowej należy również rozważaniami objąć inne aspekty przemocy. J. Mellibruda² wyróżnia dwie jej formy, tzw. typy przemocy wewnątrzrodzinnej:

- ❖ **Przemoc gorąca** – u podstaw tej formy przemocy leżą negatywne, intensywne przeżycia związane z frustracją dążeń i potrzeb. Przejawia się ona w postaci napadów furii, złości, wyładowań emocjonalnych. Jest to przemoc natadowana agresją, gwałtowna, występująca zwykle w afekcie. Towarzyszą jej bogate formy ekspresji (krzyki, gwałtowne zadawanie bólu, wyzwiska).
- ❖ **Przemoc chłodna** – jest ona najczęściej dokonywana z premedytacją, ma swój konkretny cel (czasem pozytywny). Rozwija się przeważnie na gruncie autorytarnych modeli współżycia między ludźmi i kierowania nimi. Człowiek stosujący tę strategię realizuje pewien określony plan działania. Jest to zazwyczaj proces pozbawiony silnych i gwałtownych emocji. Nazwa ta ma źródło w emocjonalnym chłdzie i spokoju, który towarzyszy tej formie przemocy. Emocje są kontrolowane i tłumione. Najczęściej osoba stosująca przemoc ingeruje w psychikę ofiary, naruszając jej wewnętrzną stabilność i integrację, przyczyniając się do rozbicia emocjonalnego, wycieńczenia, i poczucia bezsilności. Często taką formę przybierają surowe metody wychowawcze, które dodatkowo mają silne poparcie otoczenia, są uwarunkowane kulturowo. Sprawcy mają wówczas wy tłumaczenie dla stosowania przez nich tego rodzaju przemocy.

Analizując sytuację osoby doznającej przemocy, należy wziąć pod uwagę, że ma ona nadzieję na zmianę zachowania osoby stosującej przemoc. Ponadto często wstydzi się swojej sytuacji, jest zależna ekonomicznie od osoby stosującej przemoc lub zostaje z nią „ze względu na dzieci”. Często uważa, że przemoc jest jej prywatnym problemem, a środowisko zewnętrzne (rodzina, znajomi, instytucje) swoim zachowaniem może utwierdzać o braku możliwości otrzymania wsparcia i ochrony. Podczas gdy zachowania osoby doznającej przemocy mogą wydawać się irracjonalne, osoba stosująca przemoc w sposób bardzo logiczny potrafi tłumaczyć swoje zachowanie. Jednocześnie kwestionuje swoją odpowiedzialność. Nie przyznaje również, że takie zachowanie jest aktem agresji oraz mechanizmem sprawowania władzy i kontroli, narzędziem całkowitego podporządkowania ofiary woli sprawcy. Kobiety, dzieci oraz osoby starsze, które najczęściej są osobami doznającymi przemocy domowej, ciągle jeszcze uznawane są za własność, zaś mężowie i rodzice, dorosłe dzieci – za osoby mogące dyscyplinować innych członków rodziny. W szeregu opracowań odnoszących się do przyczyn i źródeł przemocy domowej podkreśla się, że to akceptacja dla hierarchicznej struktury społeczeństwa powoduje, że w ramach tej struktury funkcjonują osoby, które wierzą, że mają prawo stosować przemoc wobec pozostałych członków swojej rodziny.

Z całym przekonaniem należy podkreślić, że przemoc domowa stanowi poważny problem społeczny, szczególnie, że dotyczy środowiska, które ze względu na spełniane cele wychowawcze, opiekuńcze czy edukacyjne powinno być całkowicie od niej wolne.

---

² Mellibruda, J. (1997). Przemoc domowa. W: Charaktery nr 10.

ZADANIA INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W DZIEDZINIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Zjawisko przemocy domowej jest problemem nie tylko złożonym, ale i wieloaspektowym. Skuteczna pomoc osobom doświadczającym przemocy, ale i stosującym przemoc wymaga wiedzy o psychologicznych, społecznych czy prawnych aspektach tego zjawiska, a w efekcie umiejętnego ich zastosowania w praktyce.

Regulacje prawne zawarte w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej, a także powiązane z nią przepisy innych aktów prawnych umożliwiają ograniczanie skali przemocy domowej oraz udzielanie pomocy wszystkim osobom jej doznającym. W realizacji tych działań powinny być zaangażowane organy administracji rządowej i samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, które w swoich statutach mają wyraźnie wskazane zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a także Kościół i związki wyznaniowe.

Do zadań własnych Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należy:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

POMOC SPOŁECZNA

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy domowej. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, formach pomocy małoletnim oraz wsparcia w instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia;
- bierze udział w opracowaniu indywidualnego planu pomocy rodzinie;

- może prowadzić rozmowy z osobami stosującymi przemoc domową o konsekwencjach prawokarnych stosowania przemoc domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-pedagogicznych;
- udziela informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy;
- w uzasadnionych przypadkach udziela pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych; udziela pomocy rzeczowej np. przekazanie odzieży, żywności; udziela zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie się;
- w razie potrzeby bądź na życzenie zainteresowanych zwraca się do policji o podjęcie działań prewencyjnych wobec osoby stosującej przemoc, zgodnie z kompetencjami policji;
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania;
- może organizować i prowadzić np. punkty informacyjne, grupy wsparcia;
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami;
- pracownik socjalny pracuje w szczególności z osobą doznającą przemoc domowej.

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką, zapewnia dziecku ochronę poprzez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

POLICJA

Do podstawowych zadań policji należy m. in:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- udziela osobie doznającej przemoc domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemoc domowej;
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemoc domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku

zależności od osoby stosującej przemoc domową, albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno – pomocową;
- pracuje w szczególności z osobą stosującą przemoc domową.

Osoby wzywające policję mają prawo do:

- uzyskania od policjantów zapewnienia doraźnego bezpieczeństwa;
- uzyskania informacji, kto przyjechał na wezwanie – numery identyfikacyjne policjantów, nazwa i siedziba jednostki;
- wykorzystania dokumentacji interwencji policyjnej jako dowodów w sprawie karnej przeciw osobie stosującej przemoc;
- zgłoszenia interweniujących policjantów na świadków w sprawie sądowej.

PROKURATURA

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie, mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wnioski o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo;
- wyjaśnienia okoliczności czynu;
- zebrania i zabezpieczenia dowodów;
- ujęcia sprawcy.

W uzasadnionym przypadku prokurator może zastosować środek zapobiegawczy wobec osoby stosującej przemoc w postaci dozoru policyjnego, opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym lub wystąpić z wnioskiem do sądu rejonowego o zastosowanie wobec niego tymczasowego aresztowania.

SŁUŻBA ZDROWIA

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego oraz psychicznego.

W ramach procedury przedstawiciel ochrony zdrowia każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć;
- umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- poinformowanie osób doznających przemocy o możliwościach szukania pomocy;
- w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb działających w systemie wsparcia dla osób doświadczających przemocy;
- w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa np. ciężkiego uszkodzenia ciała lub wykorzystania seksualnego powiadomienie organów ścigania.

OŚWIATA

W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w szczególności wobec dzieci;

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są to głównie stowarzyszenia, fundacje i kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują: telefony zaufania, punkty informacyjno-konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, hostele, świetlice dla dzieci. W ramach swojej działalności oferują, m. in.: pomoc psychologiczną, w grupie i w kontakcie indywidualnym; pomoc prawną, w tym pisanie pism do organów ścigania i sądów; pomoc socjalną; grupy wsparcia i grupy samopomocowe; pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci; udział w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy np. przy gminnej komisji czy ośrodku pomocy społecznej; udział w interwencjach; pilotowanie przypadków; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

ROZDZIAŁ II – DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA OBSZARZE GMINY SUCHA BESKIDZKA

W okresie od lutego do czerwca 2023 roku przeprowadzono dwutorową diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Sucha Beskidzka.

W pierwszej kolejności przeanalizowano zastane dane liczbowe dotyczące sprawców i ofiar przemocy przekazane przez różnego rodzaju jednostki takie jak: Zespół Interdyscyplinarny, Komendę Powiatową Policji w Suchoj Beskidzkiej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie/Zespół Interwencji Kryzysowej w Suchoj Beskidzkiej, Sąd Rejonowy w Suchoj Beskidzkiej oraz Prokuraturę Rejonową w Suchoj Beskidzkiej. Po drugie przeprowadzono analizę jakościową zjawiska przemocy domowej na terenie gminy na podstawie ankiet dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy. Na podstawie zebranych danych oszacowano liczbę rodzin zagrożonych przemocą domową.

DANE LICZBOWE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

OSOBY/ RODZINY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Komenda Powiatowa Policji w Suchoj Beskidzkiej udostępniła następujące dane dotyczące liczby interwencji domowych na terenie Powiatu Suskiego oraz w gminie Sucha Beskidzka, dotyczących przemocy w rodzinie/domowej:

Tabela 1. Dane statystyczne z terenu Powiatu Suskiego i Gminy Sucha Beskidzka w latach 2021 – 2022 dotyczące procedury „Niebieska Karta”

Interwencje domowe przeprowadzone na terenie powiatu suskiego	2021	2022
Liczba interwencji domowych (ogółem)	4094	3114
Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie	149	140
– w tym: gm. Sucha Beskidzka	brak danych	brak danych
Liczba interwencji związanych z przemocą w rodzinie (procedura NK)	59	52
– w tym: gm. Sucha Beskidzka	9	9
Liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	1	3
Liczba wydanych nakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia	1	3
Liczba wszczętych postępowań w związku z art. 207 § 1 kk	2	5
Liczba umorzonych postępowań w związku z art. 207 § 1 kk	1	1
Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu	2	3
Liczba sprawców przemocy domowej zatrzymanych PDOZ	2	3
w tym: gm. Sucha Beskidzka	brak danych	brak danych

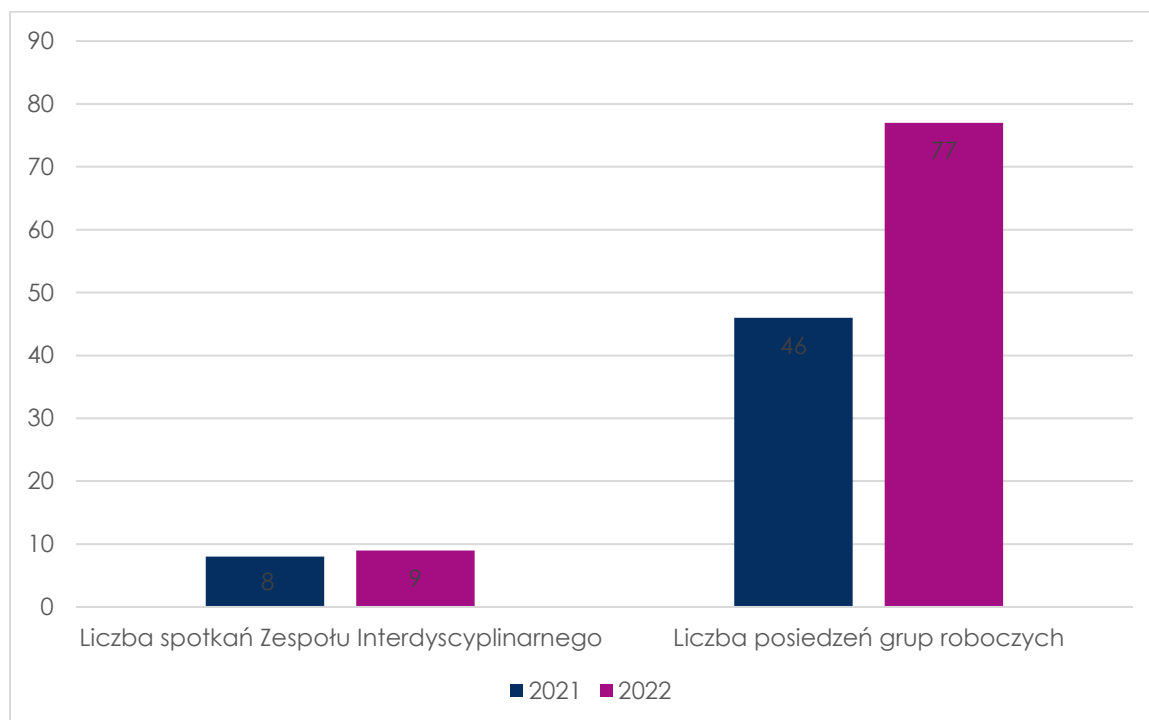
Źródło: dane KPP w Suchoj Beskidzkiej

Powyższa tabela pokazuje spadek odnotowanych interwencji domowych Policji w roku 2022 (3114) względem roku 2021 (4095) oraz nieznaczny spadek liczby interwencji dotyczących przemocy domowej – w 2022 r. odnotowano 140 takich przypadków natomiast w 2021 r. było ich 149. W 2021 r. i 2022 r. funkcjonariusze odnotowali po 9 przypadków wszczęcia procedury NK w Gminie Sucha Beskidzka. Istotnym jest również fakt, iż liczba wszczętych postępowań w związku z art. 207 kk na terenie gminy w 2021 r. wyniosła 2, natomiast liczba umorzonych postępowań w związku z art. 207 kk wyniosła 1. W roku kolejnym tj. 2022 wszczęto 5 postępowań w związku z art. 207 kk a umorzono 1.

W 2021 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej odbył o 1 spotkanie mniej w porównaniu z rokiem 2022. Zwiększyła się liczba posiedzeń grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno – pomocowe) o ponad 59% w stosunku do roku poprzedniego.

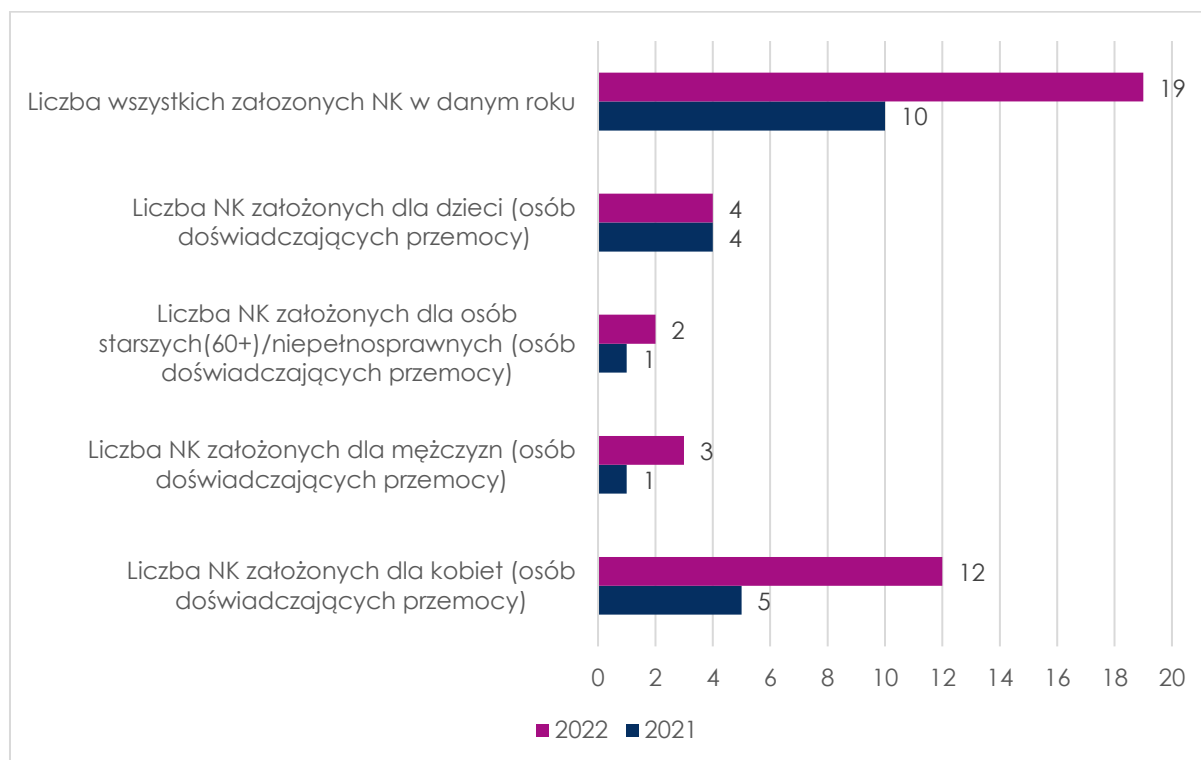

Wykres 1. Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i liczba posiedzeń grup roboczych w latach 2021-2022

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sucha Beskidzka)

Wykres 2. Dane statystyczne dot. założonych NK

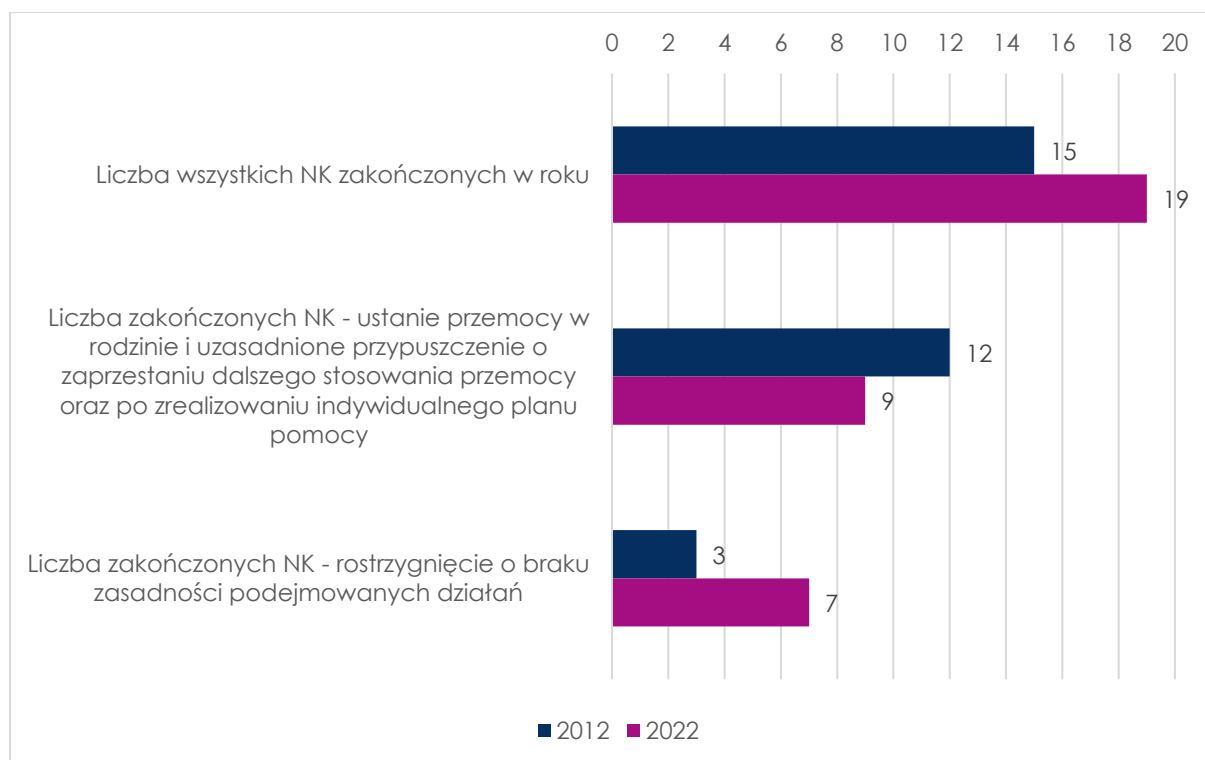

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sucha Beskidzka

Bazując na danych Zespołu Interdyscyplinarnego można zauważyć, iż w roku 2022 założono ogółem 50% więcej Niebieskich Kart niż w roku 2021.

Najwięcej Niebieskich Kart co roku założono dla kobiet - w 2021 r. – 5, a w 2022 r. – 12. Dla dzieci w obu latach założono po 4 NK, natomiast dla osób starszych lub niepełnosprawnych – 1 NK w 2021 r. i 2 w roku 2022.

Wykres 3. Dane statystyczne dot. zakończonych NK

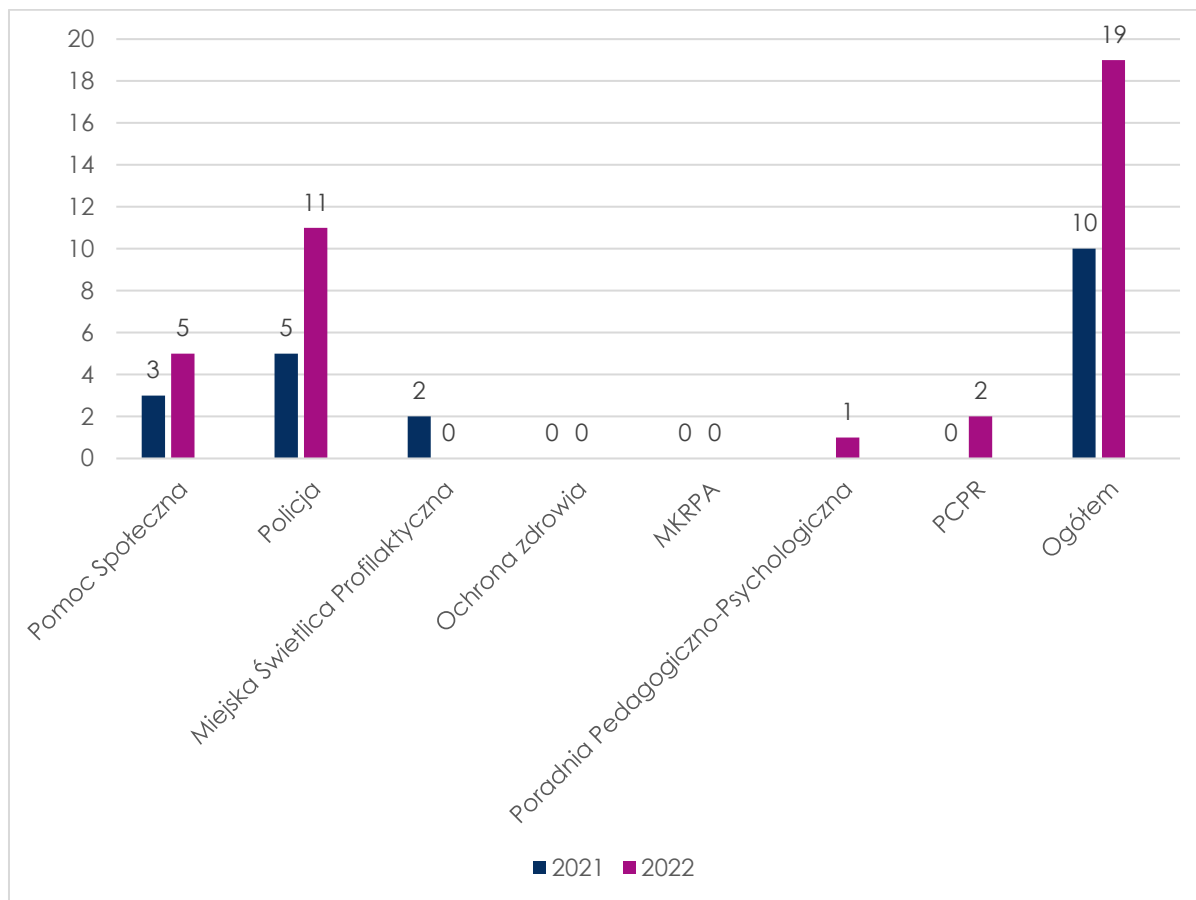
Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sucha Beskidzka)

W roku 2022 zakończono o 4 procedury Niebieskiej Karty więcej niż w roku poprzednim.

Dane statystyczne Zespołu Interdyscyplinarnego wskazują, że po ustaniu przemocy w roku 2021 monitorowanych było 6 rodzin, a w 2022 r. 5 rodzin. Zarówno w 2021 jak i w 2022 r. nie zdarzył się przypadek odebrania dzieci w trybie 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Procedura Niebieskich Kart w latach 2021 – 2022 była wszczynana przez różnego rodzaju organy i instytucje, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres 4 Instytucje i organy na terenie gminy Sucha Beskidzka wszczynające procedury Niebieskich Kart w latach 2021 - 2022

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Sucha Beskidzka

Najczęściej procedury Niebieskich Kart wszczynane do tej pory były przez policję. W zdecydowanie mniejszej ilości przypadków inicjatorami była pomoc społeczna (MOPS/PCPR/MŚP/OŚWIATA). Procedury Niebieskich Kart nie wszczynane były jak dotąd z ramienia pracowników ochrony zdrowia, MKRPA.

W 3 przypadkach w 2022 r procedury NK były przekazane do tuż. Zespołu z Zespołów Interdyscyplinarnych ościennych gmin względem prowadzenia dalszych działań ze względu na zmianę miejsca zamieszkania osób objętych procedurą.

OSOBY/ RODZINY DOTKNIĘTE PRZEMOCĄ OBJĘTE POMOCĄ PRZEZ INSTYTUCJE

Osoby doznające przemocy objęte są w miarę potrzeb pomocą finansową, rzeczową, usługową i pracą socjalną pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Dodatkowo w MOPS funkcjonuje Punkt Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową, w ramach którego stałe dyżury świadczą pracownicy socjalni, psycholog i pedagog. W ubiegłym roku pracownicy socjalni dyżurowali z częstotliwością 1 raz na tydzień, psycholog 2 razy w miesiącu, a pedagog 1 raz w miesiącu. Zorganizowano ponadto 2 warsztaty grupowe podnoszące kompetencje rodzicielskie.

Osoby dotknięte przemocą domową mają możliwość korzystania z pomocy i wsparcia instytucji na terenie gminy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, w strukturze którego znajduje się Zespół Interwencji Kryzysowej, przedstawiło następujące dane dot. działań własnych z obszaru przemocy w rodzinie:

Tabela 2. Dane statystyczne PCPR/ZIK dotyczące działań w obszarze przemocy domowej w latach 2021 i 2022

Działania Zespołu Interwencji Kryzysowej:	2021	2022
Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty ogółem, – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	3 0	9 2
Liczba osób dotkniętych przemocą domową objętych pomocą ZIK ogółem, – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	29 2	28 7
Liczba udzielonych porad osobom dotkniętym przemocą domową:		
Psychologicznych, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	28 1	36 24
Rodzinnych, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	33 3	53 5
Pedagogicznych, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	33 3	53 5
Mediacja, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	1 0	0 0
Program korekcyjno - edukacyjny, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	20 5	20 1
Program psychologiczno - terapeutyczny, ogółem – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	30 30	0 0
Liczba osób skierowanych do hostelu dla osób doznających przemocy ogółem, – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	0 0	1 0
Liczba osób biorących udział w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc ogółem, – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	26 8	20 5
Liczba prelekcji profilaktycznych w szkołach ogółem, – w tym z terenu Gminy Sucha Beskidzka:	0 0	16 7

Źródło: dane ZIK

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedstawiła następujące dane dot. działań własnych z obszaru przemocy domowej:

Tabela 3. Dane statystyczne Miejskiej Komisji rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suchej Beskidzkiej za lata 2021 i 2022

Działania MKRPA w Suchej Beskidzkiej	2021	2022
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	0	0
Liczba wniosków o podjęcie leczenia odwykowego, ogółem, – w tym liczba wniosków skierowanych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej w Suchej Beskidzkiej	10 3	15 1
Liczba wniosków skierowanych do sądu, ogółem, – w tym liczba wniosków dotyczących spraw z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy domowej w Suchej Beskidzkiej	3 2	12 1
Liczba osób, które dobrowolnie poddały się leczeniu odwykowemu, ogółem – w tym liczba osób objętych procedurą Niebieskie Karty	1 0	0 0

Źródło: dane MKRPA w Suchej Beskidzkiej

Na terenie Gminy Sucha Beskidzka funkcjonuje jedna publiczna placówka ochrony zdrowia – Miejska Przychodnia Zdrowia w Suchej Beskidzkiej. Pracownicy Przychodni Zdrowia w latach 2021 – 2022 nie założyli Niebieskich Kart i nie wydali zaświadczeń lekarskich o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej. Natomiast w 2022 r. udzielili 2 porad, informacji dot. możliwości uzyskania pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie z terenu Suchej Beskidzkiej.

Należy wspomnieć, iż pośrednią pomoc dla osób i rodzin zagrożonych przemocą domową świadczą wszelkie placówki oświatowe. Odbywa się to głównie poprzez organizację spotkań profilaktycznych, informacyjnych, a także edukacyjnych dla dzieci i ich rodziców (w tym zwiększających kompetencje opiekuńczo – wychowawcze).

DANE Z INSTYTUCJI WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

W toku prowadzenia niniejszej diagnozy uzyskano informacje z Prokuratury Rejonowej w Suchej Beskidzkiej oraz Sądu Rejonowego dotyczące przestępstw z art. 207 k. k. popełnionych na terenie Gminy Sucha Beskidzka, które prezentuje poniższa tabela:

Tabela 4. Środki karne i zapobiegawcze dotyczące przestępstw z art.207kk

Środki karne i zapobiegawcze	2021	2022
Liczba zarejestrowanych przestępstw związanych z art. 207 kk w Suchej Beskidzkiej	3	bd
Liczba umorzonych postępowań związanych z art. 207 kk	1	
Liczba zakończonych postępowań aktem oskarżenia (dot. art. 207 kk)	0	
Tymczasowe aresztowanie w związku z przemocą domową	0	
Dozór policji w związku z przemocą domową	1	
Nakaz opuszczania lokalu w związku z przemocą domową	0	
Zakaz zbliżania się do określonych osób, miejsc w związku z przemocą domową	0	

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Suchej Beskidzkiej

Dane z Sądu Rejonowego Wydział II Karny prezentuje poniższa tabela:

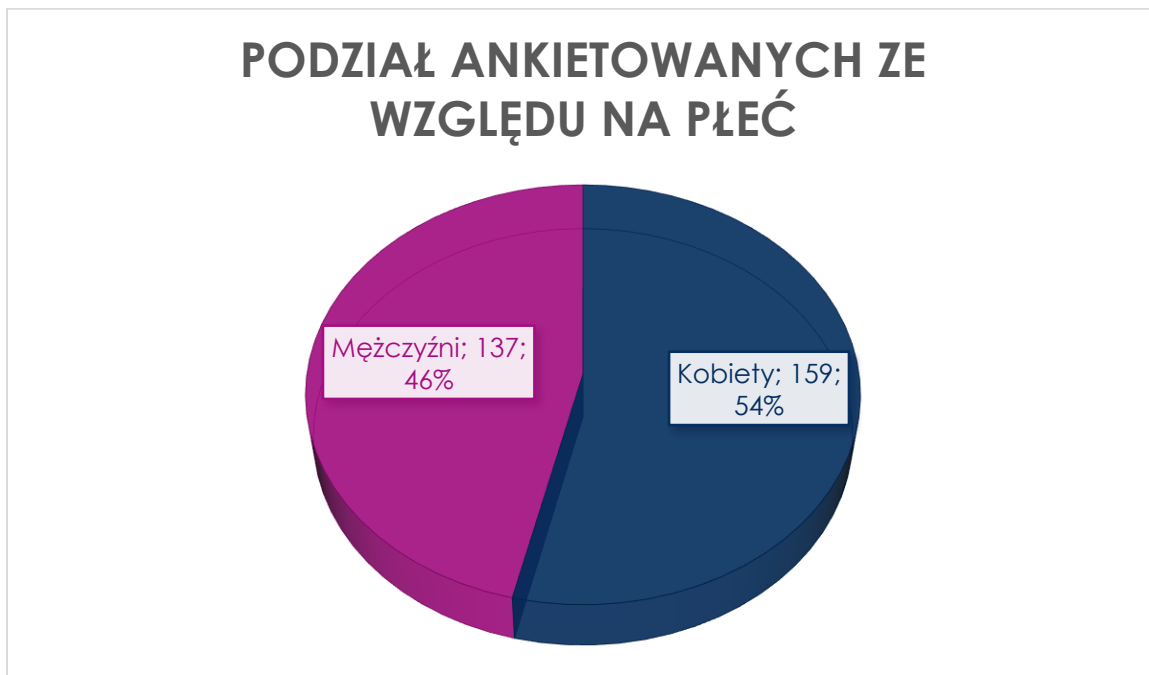
Zastosowane kary, środki karne i obowiązki probacyjne wobec sprawców przemocy	2021	2022
Liczba orzeczonych skazań osób z art. 207 kk	1	2
Liczba kar pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia za przestępstwo z art. 207 kk	1	0
Liczba kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary za przestępstwo z art. 207 kk	0	2
Nakaz opuszczania lokalu w związku z przemocą domową	0	0
Zakaz zbliżania się do określonych osób, miejsc w związku z przemocą domową	0	0
Nakaz udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	0	0
Zobowiązanie do leczenia odwykowego dla sprawców przemocy w rodzinie	0	0
Liczba rodzin objętych nadzorem kuratora z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie	0	2

ANALIZA JAKOŚCIOWA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY

ANALIZA JAKOŚCIOWA ZJAWISKA PRZEMOCY WŚRÓD UCZNIÓW Z TERENU GMINY

Analiza jakościowa zjawiska przemocy wśród uczniów z terenu Gminy Sucha Beskidzka została przeprowadzona w oparciu o kwestionariusz ankiety dla dzieci i młodzieży wśród uczniów szkół na terenie gminy. Rozprowadzono około 350 ankiet, z czego do analizy ostatecznie pozostało 296 egzemplarzy.

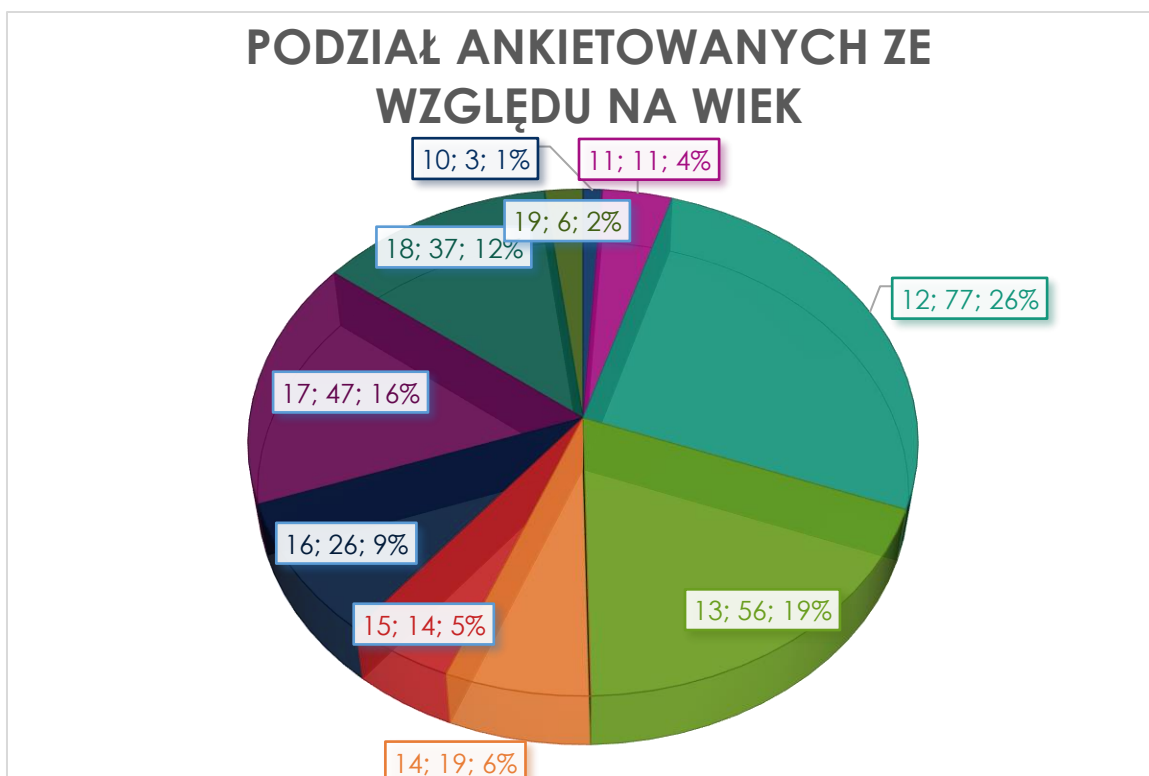
Wykres 5. Podział ankietyowanych uczniów ze względu na płeć

Źródło: badanie własne

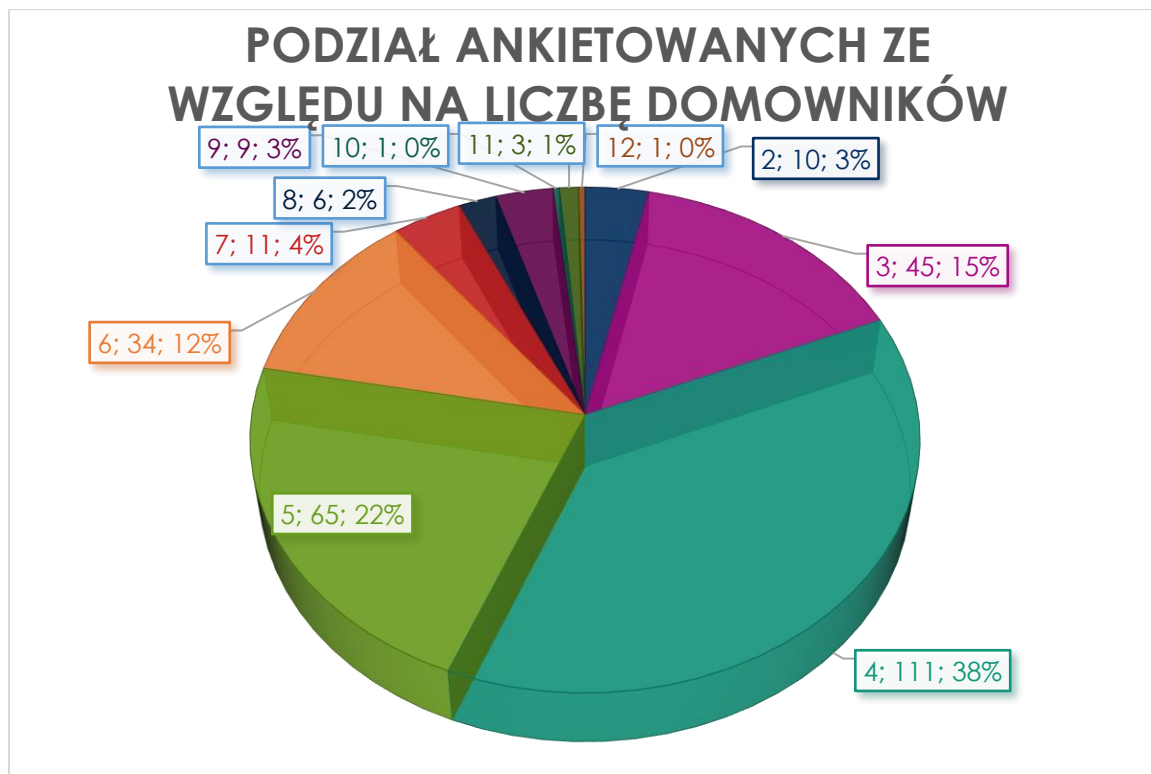
Większą część ankietyowanych stanowią młode kobiety (54%), chłopcy stanowią zaś 46% ankietyowanych.

Wykres 6. Podział ankietyowanych uczniów ze względu na wiek

Ankietowani prezentowali różne grupy wiekowe. Najliczniej reprezentowane były osoby w wieku 12 lat (77), 13 lat (56) i 17 lat (47). Najmniej ankietowanych było w wieku 10 lat (3) i 19 lat (6).

Wykres 7. Podział ankietowanych uczniów ze względu na liczbę domowników

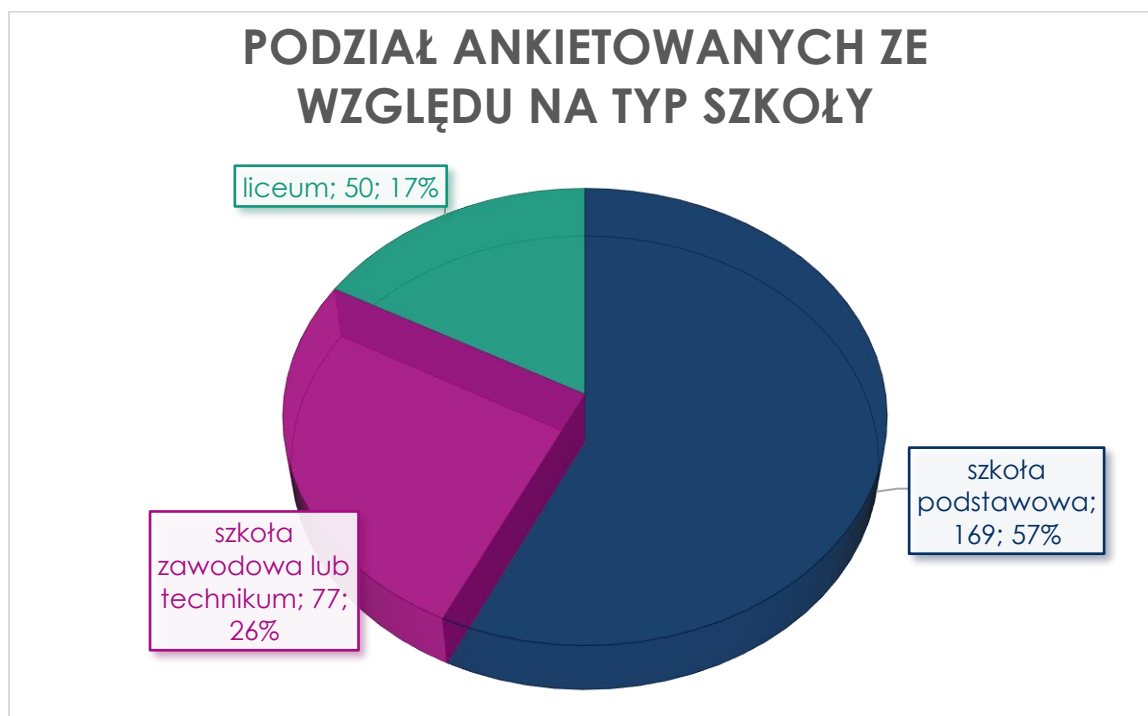
Źródło: badanie własne

Największą reprezentację wśród ankietowanych stanowiły gospodarstwa domowe złożone z 4 (111) i 5 (65) domowników. Zdecydowanie mniej licznie reprezentowane były bardzo duże gospodarstwa wielopokoleniowe składające się z od 10 do 12 domowników.

Ponad połowę (57%) ankietowanych stanowili uczniowie szkół podstawowych, których organem prowadzącym jest Gmina Sucha Beskidzka. W badaniu udział wzięli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 oraz Szkoły Podstawowej nr 2 i jej filii. Pozostałą część badanych stanowiła młodzież ucząca się w szkołach ponadpodstawowych z terenu miasta, tj. Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej – Curie, Zespołu Szkół im. W. Witosa oraz W. Goetla. O udział w badaniu zostali jednak poproszeni wyłącznie uczniowie, będący mieszkańcami Suchoj Beskidzkiej.

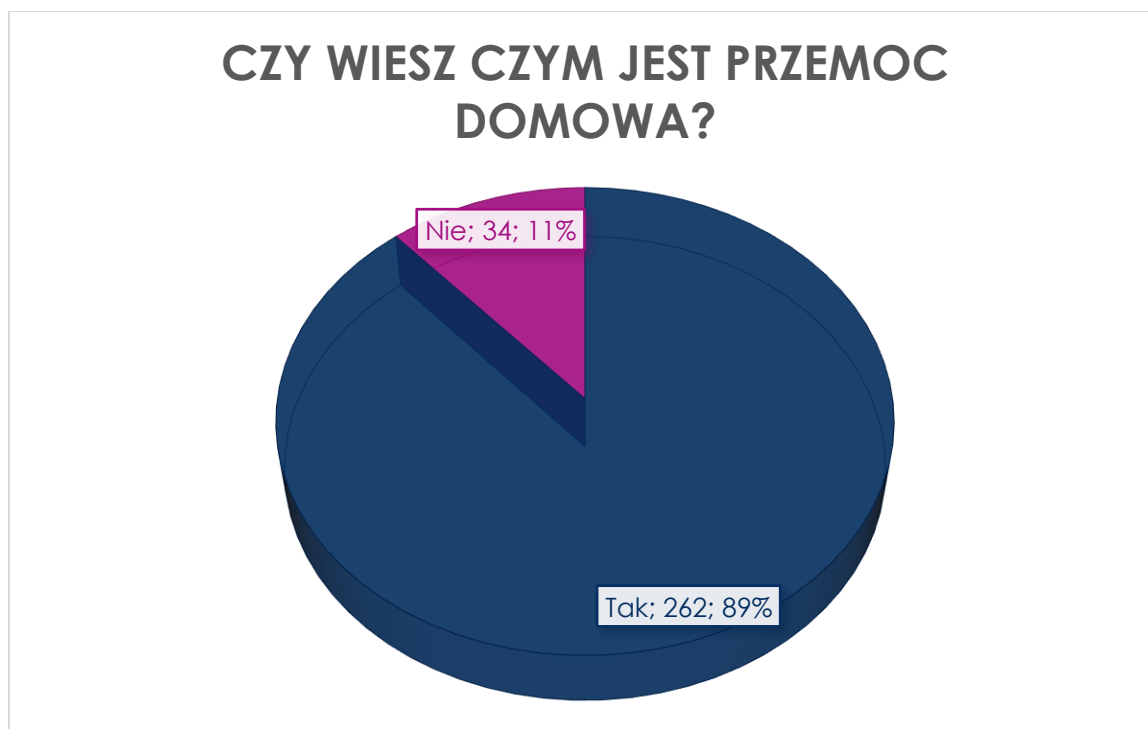
Wykres 8. Podział ankieterowanych uczniów ze względu na typ szkoły

Źródło: badanie własne

Pierwsze merytoryczne pytanie zawarte w kwestionariuszu ankiety miało na celu ustalenie ilu uczniów wie czym jest przemoc domowa.

Wykres 9. Znajomość zjawiska przemocy domowej wśród uczniów

Źródło: badanie własne

Jak pokazuje powyższy wykres, zdecydowana większość (89%) uczniów deklaruje, iż wie czym jest przemoc domowa. Odpowiedzi negatywnej udzieliło zaledwie 11% ankietowanych. W dalszej kolejności uczniowie, którzy zaznaczyli odpowiedź twierdzącą zostali poproszeni o napisanie własnymi słowami czym według nich przemoc domowa jest.

Pomiędzy uzyskanymi definicjami, można wyszczególnić pewne cechy wspólne. Najwięcej, bo aż 95 definicji stworzonych przez uczniów utożsamiało zjawisko przemoc domowej ze znęcaniem. Poniżej przykłady:

„Przemoc domowa jest to znęcanie się psychiczne/fizyczne nad członkami mieszkającymi razem”

„Przemoc domowa to znęcanie się nad członkami rodziny w domu”

„Przemoc domowa jest to znęcanie się nad kimś fizycznie, ale najczęściej to psychicznie”

Drugie pod względem popularności (86) były definicje, w ramach których uczniowie zwracali uwagę na dwuelementowość zjawiska przemoc domowej, tzn. występowanie łącznie cech przemoc fizycznej i psychicznej:

„Przemoc domowa jest wtedy gdy tata lub mama lub brat i siostra biją albo krytykują się w domu”

„Przemoc domowa to przemoc psychiczna czyli krzyczenie na dziecko, a także fizyczna czyli bicie dziecka”

„Przemoc domowa to np. bicie, obrażanie itp. dzieci przez rodziców/opiekunów lub na odwrót”

Trzecie pod względem częstotliwości (77) były definicje skupiające się wyłącznie na fizycznym aspekcie przemoc domowej:

„Przemoc domowa to jak rodzic cię bije albo jeden bije drugiego”

„Przemoc domowa polega na biciu”

„Przemoc domowa to jak rodzice biją dziecko za jedynekę z jakiegoś przedmiotu w szkole”

„Przemoc domowa to jak wracasz ze szkoły i cię ojciec wali na łeb”

Wiele wypowiedzi (55) uczniów wskazywało na utożsamianie przemocy domowej jako zjawiska, którego osoba doznająca przemocy zawsze lub w większości przypadków są dziećmi:

„Przemoc domowa to agresja w stosunku do dzieci, bicie, poniżanie”

„Przemoc domowa to znęcanie się lub bicie, gnębienie swojego dziecka”

„Przemoc domowa jest gdy tatuś ewentualnie mamusia bije dziecko w domu”

Zdecydowanie mniej definicji autorstwa ankietowanych uczniów odwoływało się wyłącznie do przemocy psychicznej (5) lub wiązało zjawisko przemocy z używaniem alkoholu (5).

„Przemoc domowa jest gdy mama lub tata się kłóć”

„Przemoc domowa to znęcanie się psychiczne”

„Przemoc domowa jest to moim zdaniem uniżanie możliwości dziecka co do możliwości i wolności”

„Przemoc domowa to wysoko funkcjonujący alkoholicy w domu, bicie”

„Przemoc domowa jest gdy przychodzę do domu ze szkoły a pijany tata mnie bije i uciekam do pokoju i się zamykam by mnie nie bił”

Spośród innych wypowiedzi uczniów warto wskazać jeszcze poniższe:

„Przemoc domowa to jest bicie szarpanie, duszenie i nadmierna krytyka”

„Przemoc domowa to są okropne kłótnie i bitki w domu”

„Przemoc domowa jest gdy mąż robi coś żonie i dzieciom”

„Przemoc domowa to bicie, demoralizacja, przesadne agresywne zachowanie”

„Przemoc domowa jest to każde działanie jednego z członków rodziny, które może zranić lub zagrazić życiu innego członka rodziny”

„Przemoc domowa to brak dostępu do gry Fortnite, brak pieniędzy i przemoc i szantaż pieniężny”

Niestety znaczna ilość (33) wypowiedzi uczniów wskazywała jednak na słabą znajomość tematu. Respondenci tworzyli bowiem tzw. okrągłe definicje (z ang. *circular definition*), których cechą jest tłumaczenie zjawiska przez samo zjawisko lub jego synonim, przykładowo:

„Przemoc domowa to używanie przemocy w domu”

W drugim pytaniu uczniowie zostali poproszeni o **wymienienie znanych sobie rodzajów przemocy**. Uzyskane odpowiedzi w zestawieniu od najbardziej do najmniej popularnego, prezentują się następująco:

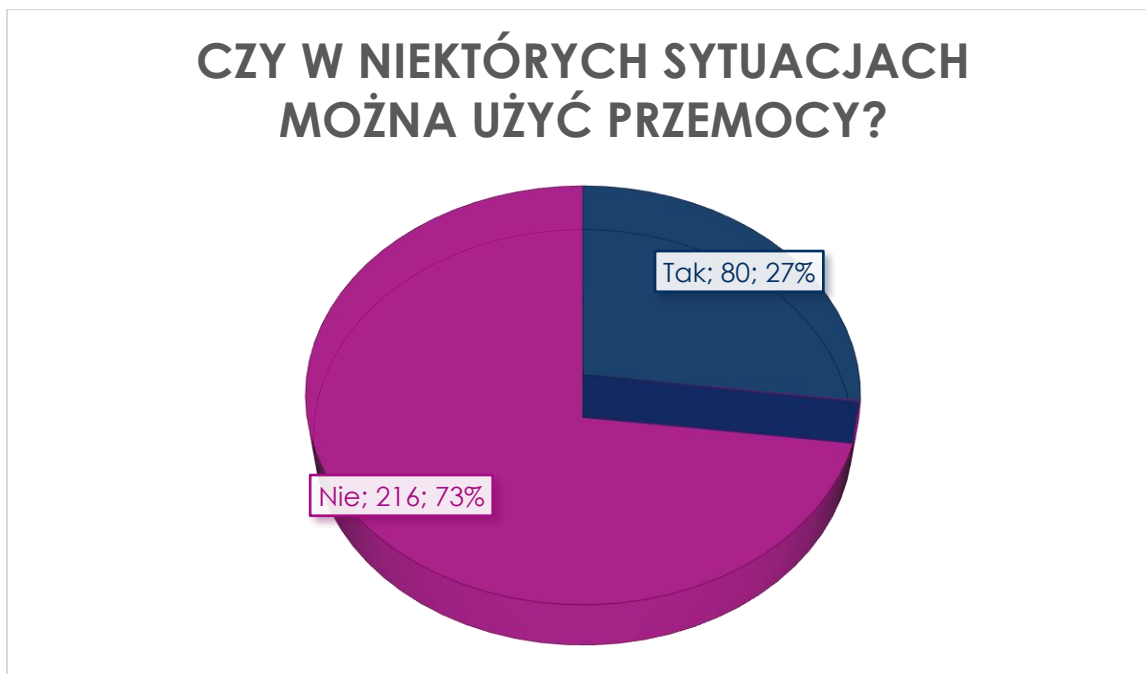
1. przemoc fizyczna (siłowa, cielesna) – 145
2. przemoc psychiczna (mentalna, znęcanie psychiczne) – 145
3. bicie (bicie paskiem, uderzanie, bicie pasem za wszystko co złe, uderzanie) – 109
4. wyzywanie (obrażanie, przezywanie, mówienie na siebie brzydkich słów, obelgi) – 27
5. domowa – 26
6. przemoc seksualna (molestowanie) – 19
7. cyberprzemoc (internetowa) – 17
8. werbalna (słowna) – 14
9. kopanie – 13
10. krzyk (krzyki powoli przechodzące w rzeczy groźące) – 10
11. poniżanie (upokarzanie, krytykowanie) – 10
12. agresja – 7
13. groźby – 7
14. przemoc ekonomiczna – 7
15. nad zwierzętami – 7
16. szkolna (bójki w szkole) – 7

17. szarpanie – 6
18. przemoc emocjonalna – 5
19. alkoholowa (alkoholizm, alkohol) – 5
20. znęcanie się – 5
21. nękanie (szykanowanie) – 5
22. duszenie – 3
23. szantażowanie – 3
24. podpalanie – 3
25. tnięcie (maczetowanie, torturowanie) – 3
26. zamykanie w pokoju, bez dostępu do jedzenia, picia, wc (zamykanie w piwnicy) – 3
27. gwałt – 2
28. manipulacja – 2
29. wyzywanie się – 2
30. gryzienie – 2
31. wyzyskiwanie (wykorzystywanie) – 2
32. strzelanki (strzelanie z pistoletu) – 2
33. wjeżdżanie na psychikę – 2
34. kłótnie – 2
35. rzucanie przedmiotami (rzucanie puszkami piwa i butelkami wódki) – 2
36. krzywdzenie (złe traktowanie) – 2
37. odcinanie od ludzi – 1
38. plucie – 1
39. złość – 1
40. niewerbalna – 1
41. przeklinanie – 1
42. podtapianie – 1
43. wymuszanie – 1
44. uliczna – 1
45. do rozwiązywania sporów – 1
46. nie zezwalanie na nic – 1
47. morderstwa – 1
48. narkomania – 1
49. przemoc na dzieciach – 1
50. umyślna – 1
51. mowa nienawiści – 1
52. okaleczenie – 1
53. nieumyślna – 1
54. popychanie – 1
55. marudzenie – 1
56. karanie – 1
57. atakowanie – 1
58. porwanie – 1
59. rzucanie na ścianę – 1
60. niszczenie domu – 1
61. presja – 1
62. nie dawanie jedzenia – 1

Pięciu respondentów wpisało, iż nie zna żadnych rodzajów przemocy.

W trzecim pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat tego czy w pewnych okolicznościach dopuszczalne jest użycie przemocy. Niemal trzy czwarte (73%) uczniów nie widzi uzasadnienia do użycia przemocy w jakichkolwiek okolicznościach.

Wykres 10. Opinia uczniów nt. dopuszczalności użycia przemocy

Źródło: badanie własne

Spośród wypowiedzi wskazujących na to, iż są sytuacje, w których można użyć przemocy najliczniej powtarzającą się okolicznością była „samoobrona” („obrona własna”, „gdy jesteś ofiarą napaści”, „kiedy trzeba się bronić”) (45). Poza tym pojawiały się pojedyncze wypowiedzi wskazujące na inne sytuacje, np. „w obronie bliskiej osoby”, „stara szkoła wychowania”, „jeśli dziecko jest nieposłuszne”, „jeśli twoje dziecko krzywdzi inne osoby to można je ukarać”, „za złe zachowanie”, „za jedynekę w szkole”, „jeśli ktoś coś zepsuje”, „jeśli ktoś szuka problemu”, „jeśli ktoś zaczyna, szuka zaczepki”, „jeśli druga osoba sama się o to prosi”, „gdy stary jest agresywny”, „jak widzę jakiegoś typka, co bije mi rodzinę to grzech nie zareagować”, „kiedy ktoś cię atakuje”, „kiedy rodzic nie może opanować dziecka – nie można uderzyć zbyt mocno”.

Kolejne dwa pytania koncentrowały się na ustaleniu odsetka respondentów, którzy w jakiś sposób mieli do czynienia ze zjawiskiem przemocy domowej. W pierwszym pytaniu respondenci wskazywali czy sami byli lub są osobą doznającą przemocy domowej, w drugim czy znają kogoś ze swojego otoczenia, kto jest lub może być ofiarą przemocy domowej.

Na bezpośrednie doświadczenia przemocy domowej wskazało 20 (7%) ankietowanych uczniów. Co ciekawe, dwóch uczniów nie potrafiło określić, czy ich doświadczenia życiowe noszą znamiona przemocy domowej.

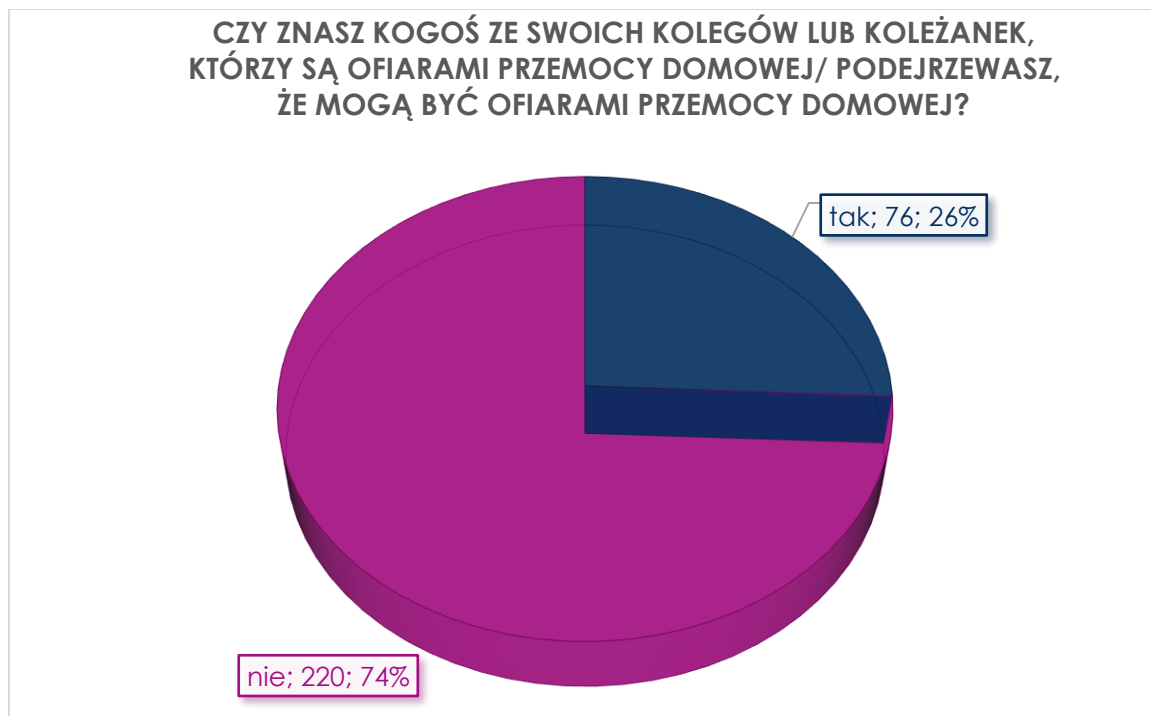
Wykres 11. Odsetek uczniów będących ofiarą przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Zdecydowanie więcej ankietowanych uczniów (26%) podejrzewa, że ktoś z ich otoczenia jest lub może być ofiarą przemocy domowej.

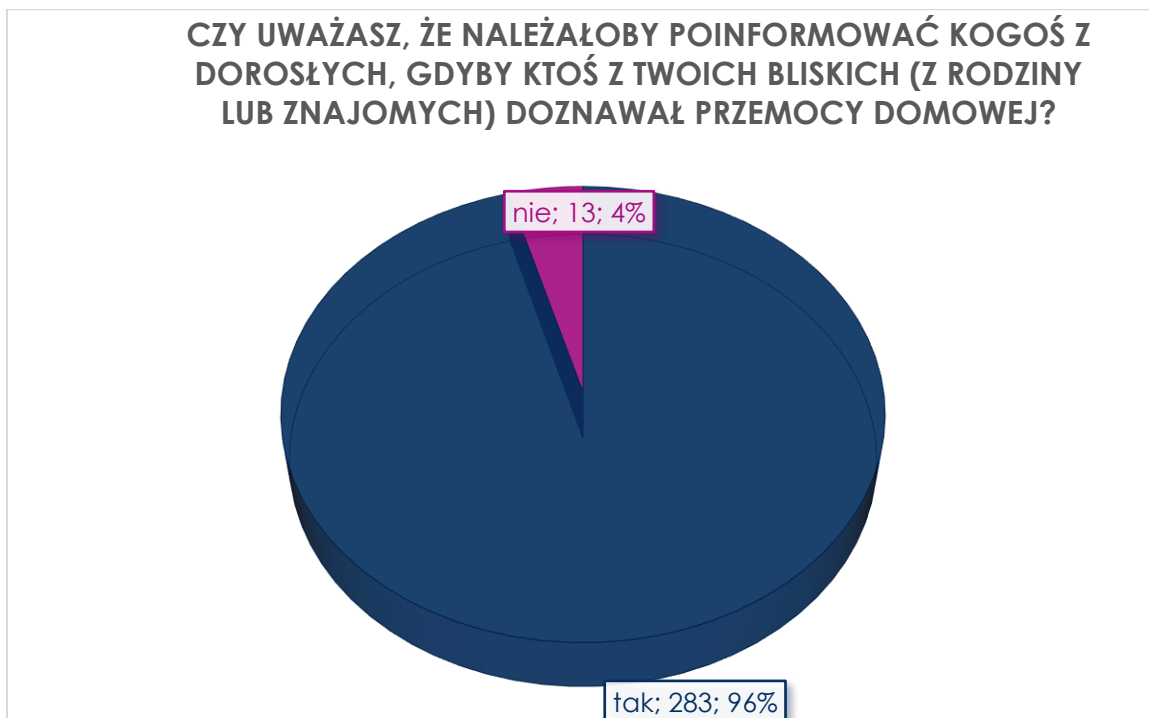
Wykres 12. Odsetek uczniów mających w otoczeniu osobę będącą osobą doznającą przemocy

Źródło: badanie własne

Opinia respondentów na temat konieczności informowania kogoś z dorosłych w sytuacji wystąpienia przemocy domowej jest dość jednogłówna. Aż 96% (283) badanych uważa, iż należałoby to zrobić. Jedynie 4% (13) uczniów nie widzi takiej konieczności.

Wykres 13. Opinia respondentów na temat konieczności powiadamiania dorosłych o aktach przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Najbardziej popularną odpowiedzią na pytanie „Kogo byś poinformował/a gdybyś doznawał/a przemocy domowej?” wśród badanych uczniów było wskazanie innego członka rodziny (babcia, dziadek, ciocia, wujek itp.) (144). Na drugim miejscu pod względem zaufania uczniów do podzielenia się informacją o doznawaniu przemocy domowej uplasowała się policja, którą wskazało 128 respondentów. Trzecie miejsce zajęła odpowiedź „mamę/tatę” oczywiście w domyśle w sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest jeden z rodziców, dziecko pomocy szuka u drugiego rodzica.

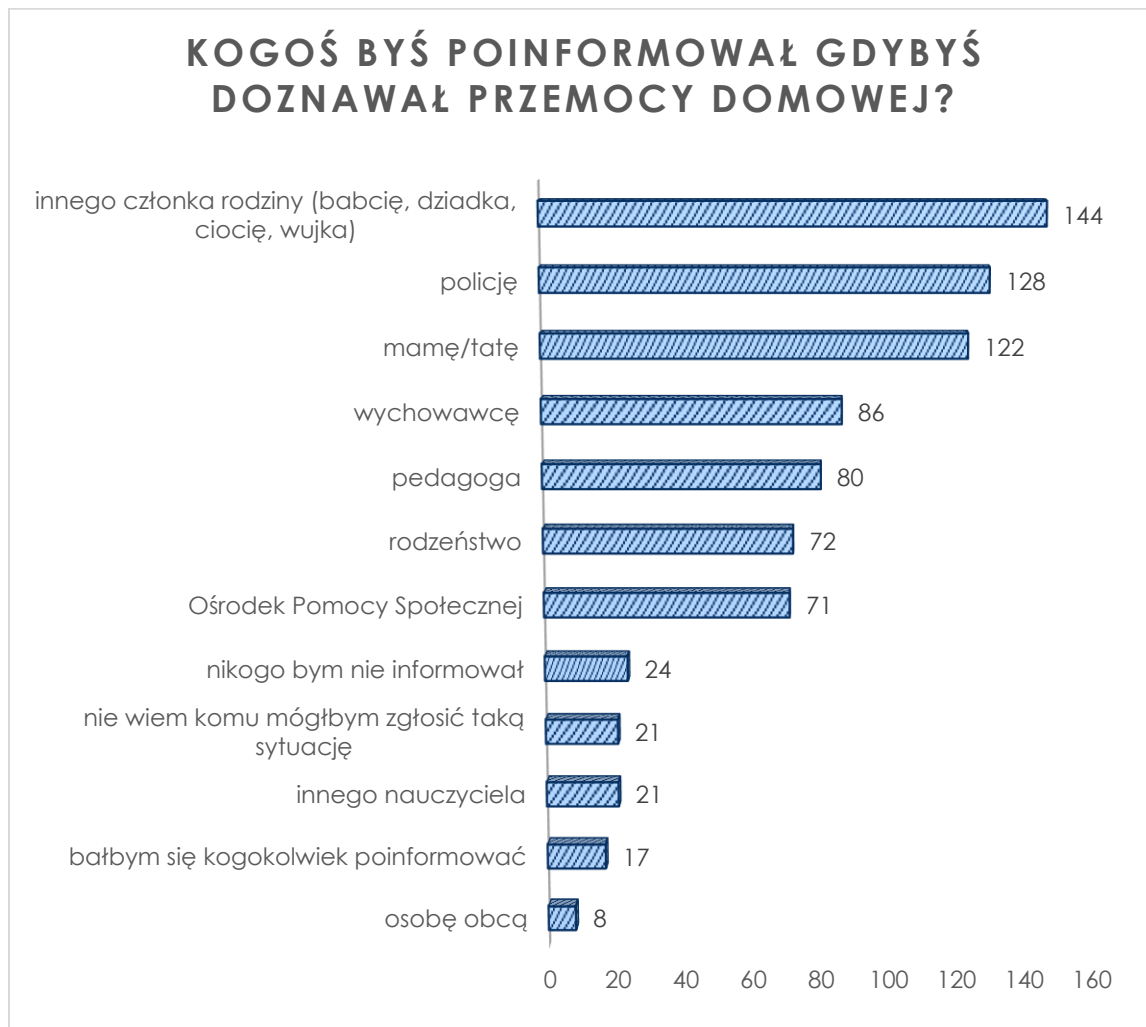
Pracownicy systemu oświaty (wychowawca, pedagog) otrzymali zbliżoną ilość wskazań, która dała im odpowiednio 4. i 5. miejsce. Inny nauczyciel uzyskał jednak 4 razy mniej głosów (21).

Zauważalnym zaufaniem części respondentów cieszy się również rodzeństwo (72) oraz pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej (71).

Niepokojący jest fakt, iż ponad 20 respondentów udzieliło odpowiedzi, iż nie wie komu można zgłosić taką sytuację lub nikogo by nie informowało. 17 uczniów stwierdziło wręcz, iż bałoby się kogokolwiek poinformować. Takie odpowiedzi, w połączeniu z popularnymi wskazaniami w obrębie rodziny każą zachować czujność co do szacowania odsetka populacji zagrożonej przemocą domową.

Wykres 14. Kogo poinformowałby uczniowie o wystąpieniu przemocy domowej

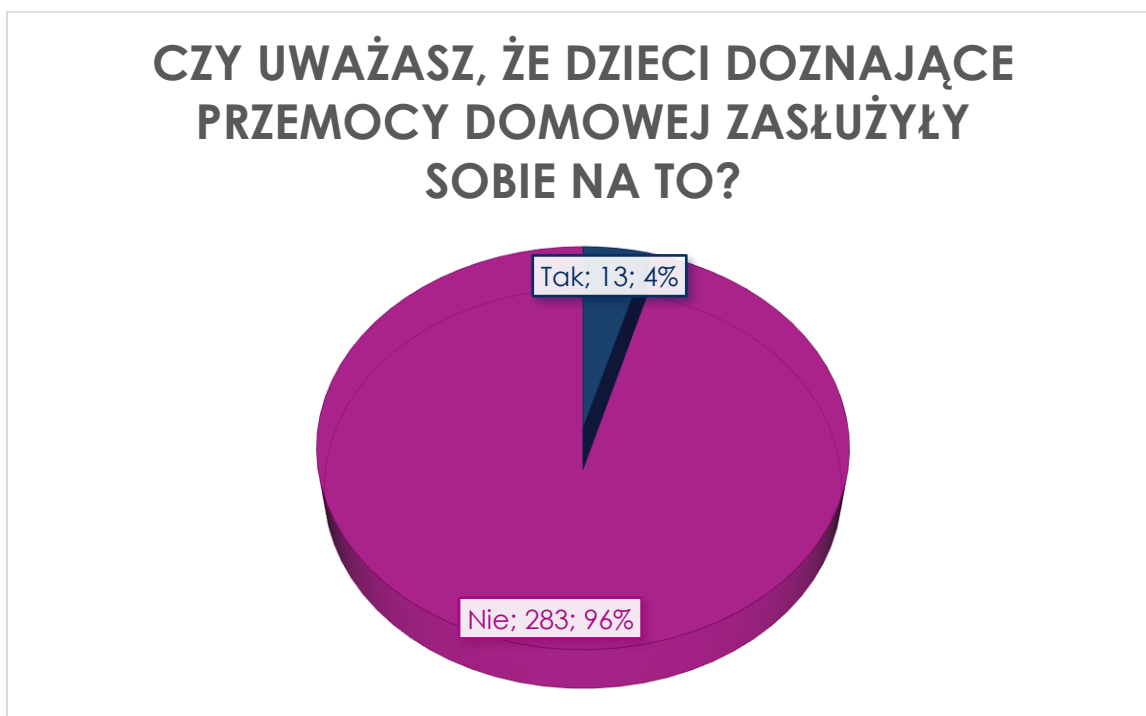

Źródło: badanie własne

Ostatnie trzy z analizowanych pytań w ankiecie zaprojektowane były aby ocenić postawę badanych wobec stereotypów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej.

Respondenci zostali zapytani czy uważają, że dzieci doznające przemocy domowej zasłużyły sobie na to. Zdecydowana większość badanych wybrała w tym przypadku odpowiedź negatywną (96%), a zaledwie 13 osób pozytywną.

Wykres 15. Opinia uczniów nt. zasługiwanie na przemoc domową

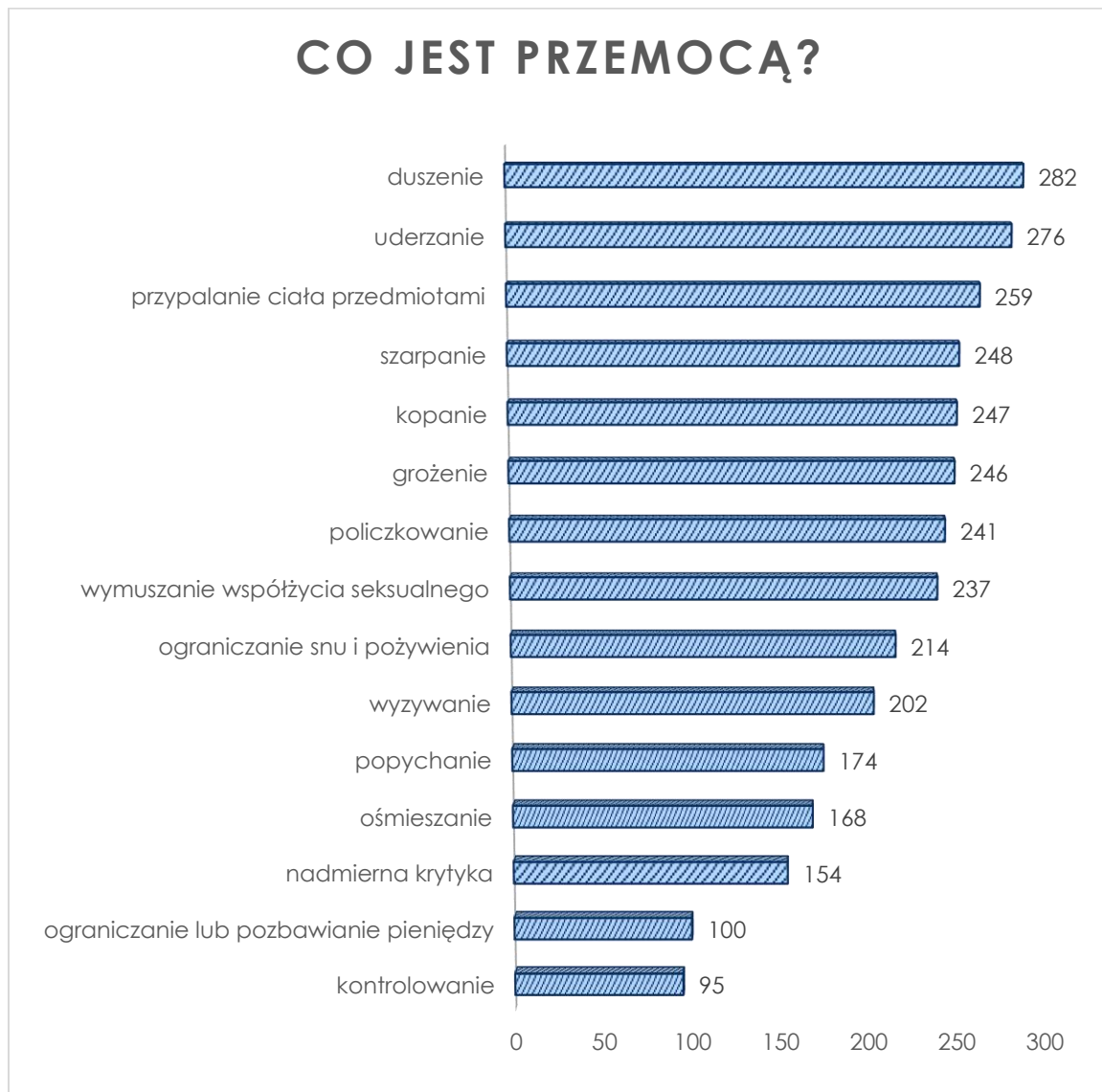

Źródło: badanie własne

Pytanie dotyczące opinii dzieci i młodzieży na temat różnych zachowań, które można zdefiniować jako przejaw przemocy domowej przyniosło dość spodziewane wyniki. Zdecydowanie przejawy przemocy fizycznej są dla respondentów bardziej czytelne jako przemoc domowa. Niemal każdy ankietowany uznał, że duszenie (282) oraz uderzanie (276) jest przemocą. Ponad 80% badanych nie miało również wątpliwości, że przypalanie ciała przedmiotami, szarpanie, kopanie, grożenie, policzkowanie i wymuszanie współżycia seksualnego jest przemocą. Jedynym fizycznym aktem przemocy, który uzyskał mniejszą liczbę wskazań (174) było popychanie.

Przejawy przemocy psychicznej czy ekonomicznej, tj. ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, ośmieszanie, nadmierna krytyka, ograniczanie lub pozbawianie pieniędzy, a także kontrolowanie stanowiły dla respondentów większe wyzwanie decyzyjne czy aby mieszczą się w definicji przemocy domowej. Odpowiedź twierdzącą dało w tym przypadku od 72% do zaledwie 32% ankietowanych.

Wykres 16. Co jest przemocą domową według uczniów?

Źródło: badanie własne

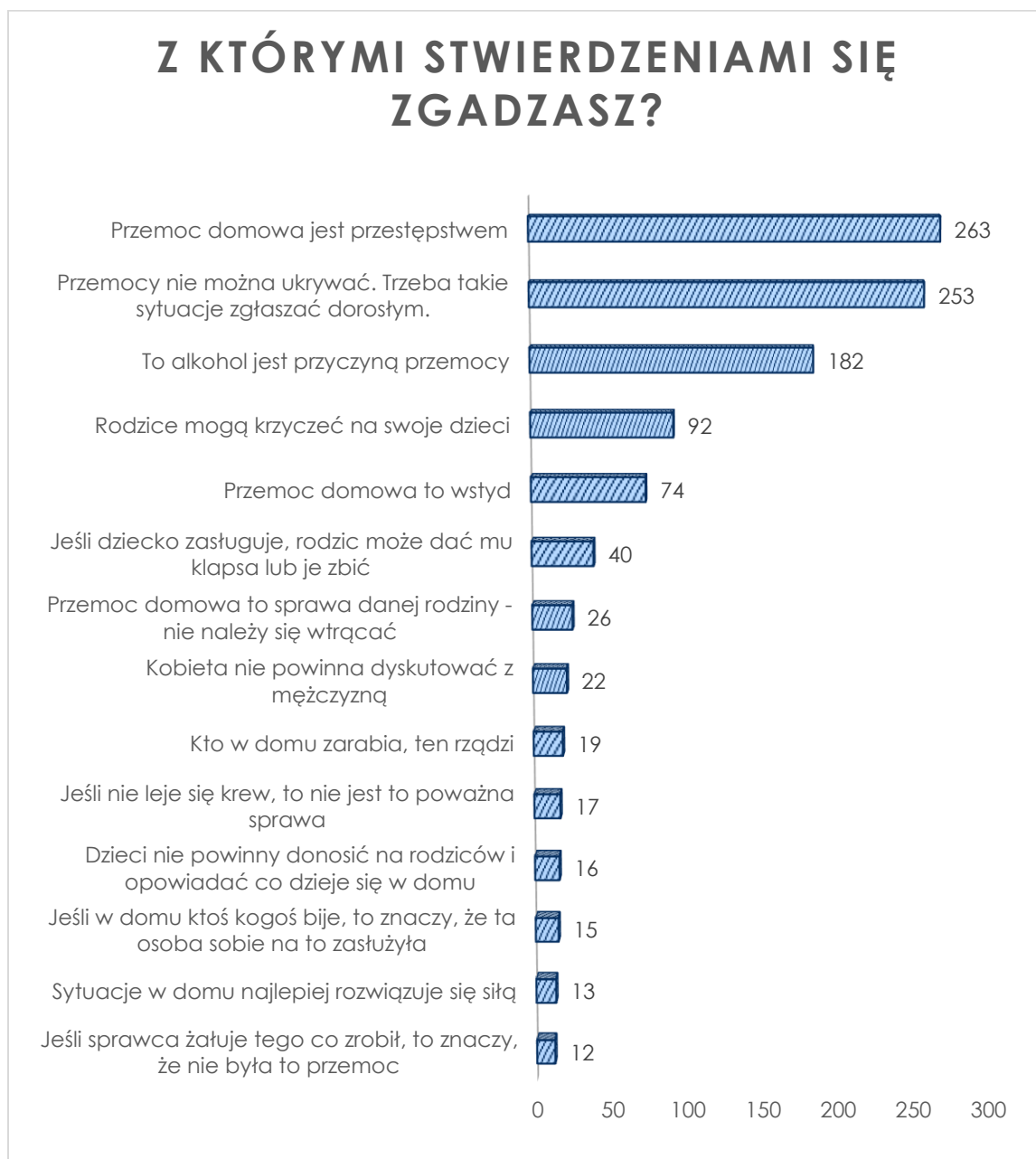
Prawie 90% ankietowanych uczniów zgadza się ze stwierdzeniem, że przemoc domowa jest przestępstwem, a także, że przemocy nie można ukrywać.

Ponad 61% respondentów wskazuje alkohol jako bezpośrednią przyczynę przemocy.

Niemal 1/3 badanych uczniów zgadza się ze stwierdzeniem, że rodzice mogą krzyknąć na swoje dzieci, a ¼ potwierdza niestety, że dla nich temat przemocy domowej jest powodem do wstydu. Więcej niż co 10 – ty uczeń akceptuje sytuację gdy rodzic kara nieposłuszne dziecko kłapsem lub biciem.

Wszystkie pozostałe stwierdzenia, nie znajdują poparcia wśród więcej niż 9% badanych, co oznacza, iż stereotypy związane ze zjawiskiem przemocy uznawane są przez stosunkowo niewielki odsetek populacji, ale niestety ciągle jeszcze w świadomości części osób istnieją.

Wykres 17. Stereotypy dotyczące przemocy domowej wśród uczniów

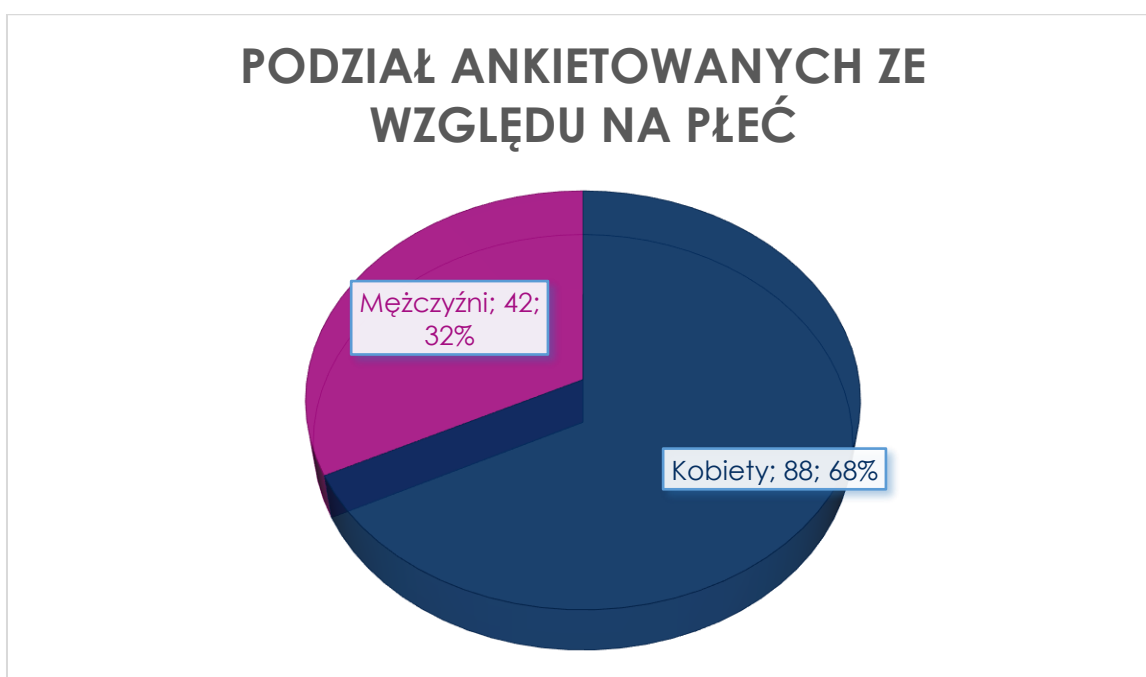
Źródło: badanie własne

ANALIZA JAKOŚCIOWA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

Analiza jakościowa zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Sucha Beskidzka została przeprowadzona również w oparciu o kwestionariusz ankiety dla dorosłych mieszkańców gminy. Ankieta wypełniana była przez rodziców dzieci podczas wizyt w szkołach, przedszkolu, świetlicy profilaktycznej a dodatkowo dostępna była do wypełnienia dla odwiedzających Urząd Miasta, Miejską Przychodnię Zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Interwencji Kryzysowej, Klub Seniora i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Rozprowadzono około 250 kopii ankiety, z czego do analizy przydatnych (poprawnie wypełnionych) ostatecznie pozostało 130 egzemplarzy.

Wykres 18. Podział dorosłych respondentów ze względu na płeć

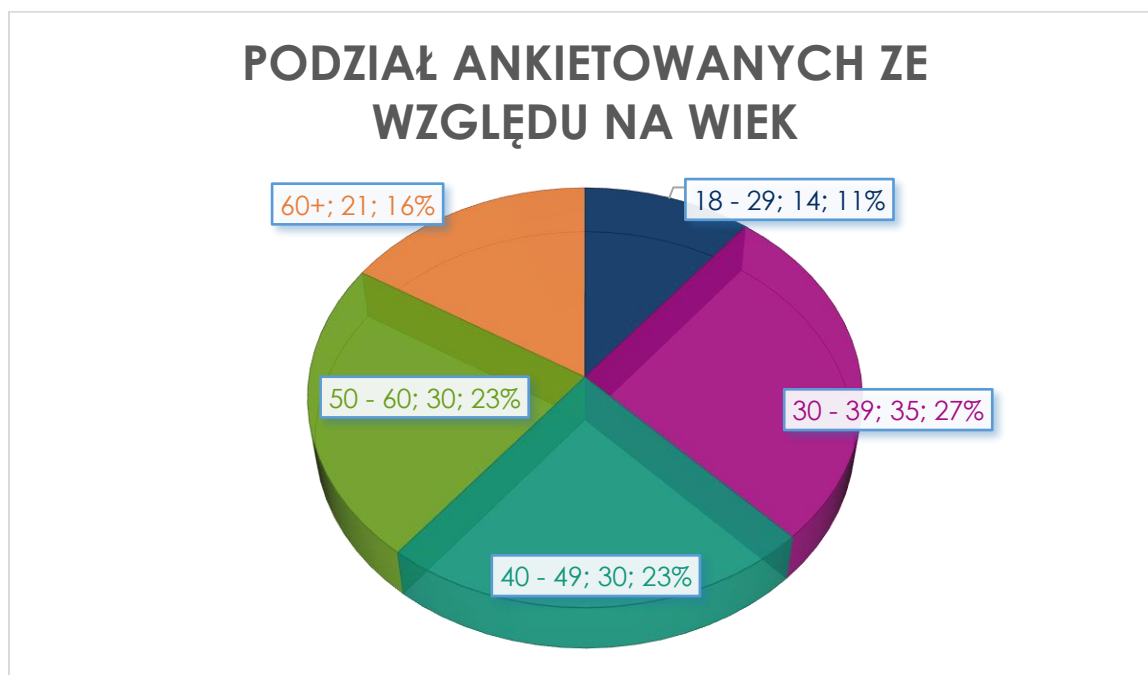

Źródło: badanie własne

Ankiety wypełniło zdecydowanie więcej kobiet (88), niż mężczyzn (42).

Ankietowani reprezentowali różne grupy wiekowe. Najliczniej reprezentowane były osoby w średnim wieku, 30 – 39 r.ż. (27%). Najmniej było osób młodych, 18 – 29 r.ż. (11%) oraz po 60 r. ż. (16%).

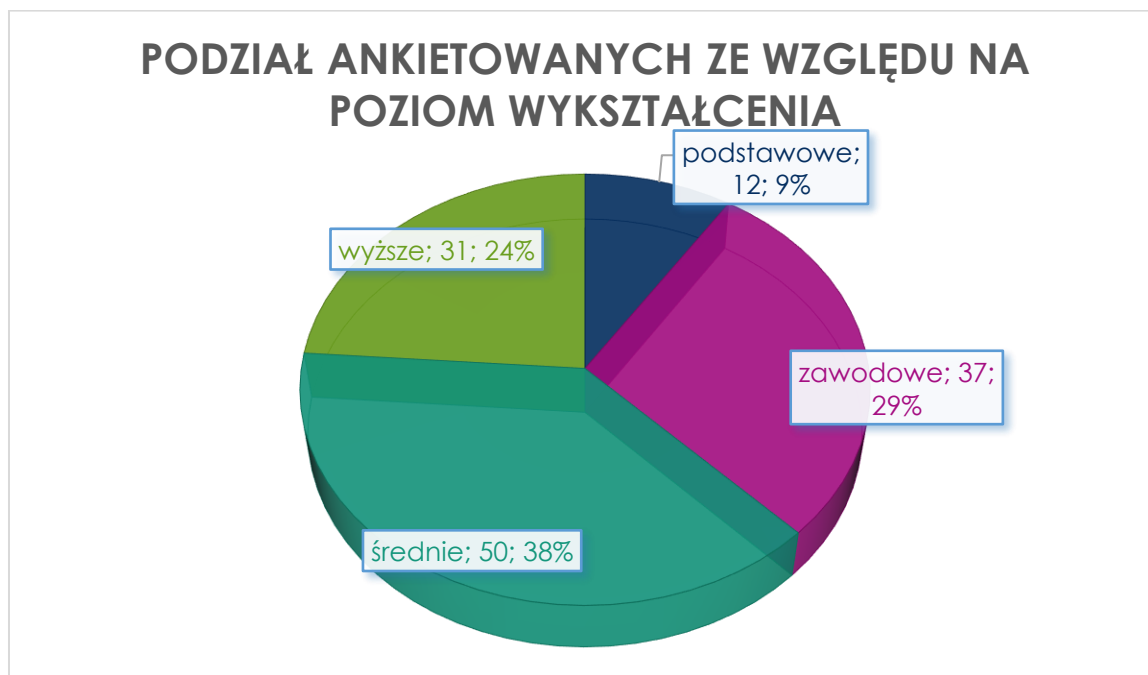
Wykres 19. Podział dorosłych respondentów ze względu na wiek

Źródło: badanie własne

Największą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby z wykształceniem średnim (38%), a najmniej licznie reprezentowane były osoby z wykształceniem podstawowym (9%).

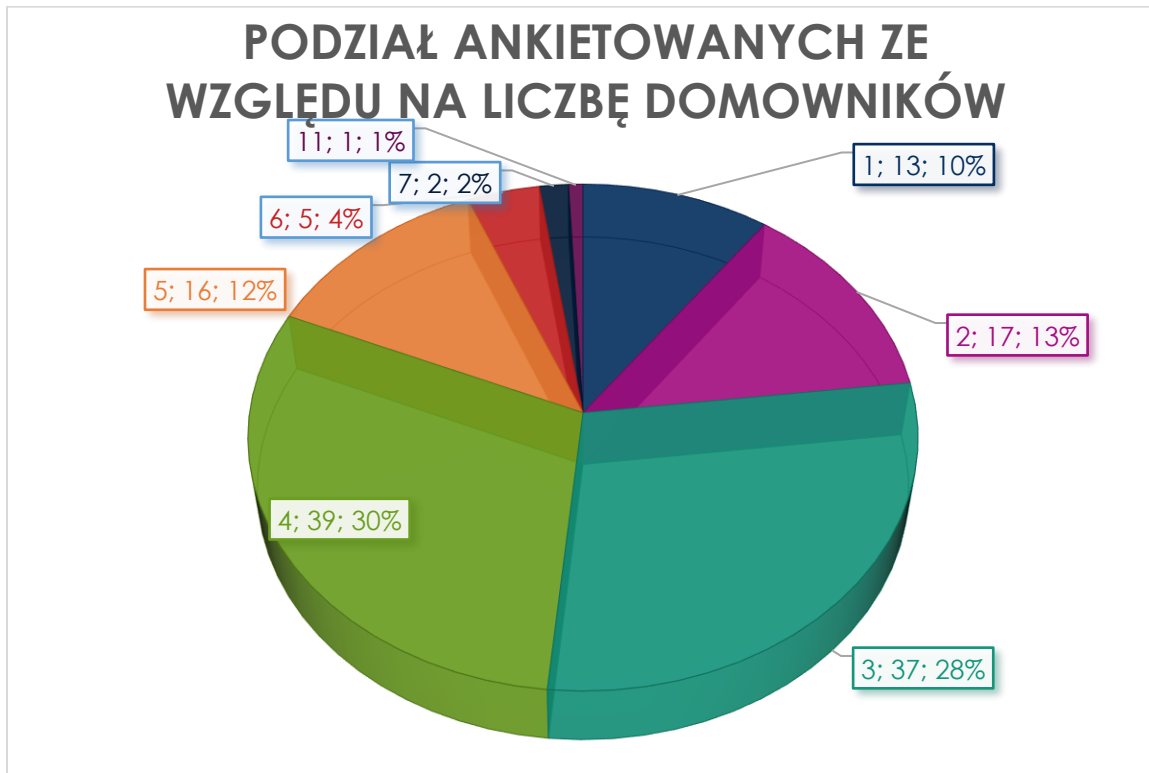
Wykres 20. Podział dorosłych ankietowanych ze względu na poziom wykształcenia

Źródło: badanie własne

Ankietowani najliczniej reprezentowali domy, w których mieszka 3 – 4 domowników, a najmniej licznie duże rodziny, posiadające 6 i więcej domowników.

Wykres 21. Podział dorosłych respondentów ze względu na liczbę domowników

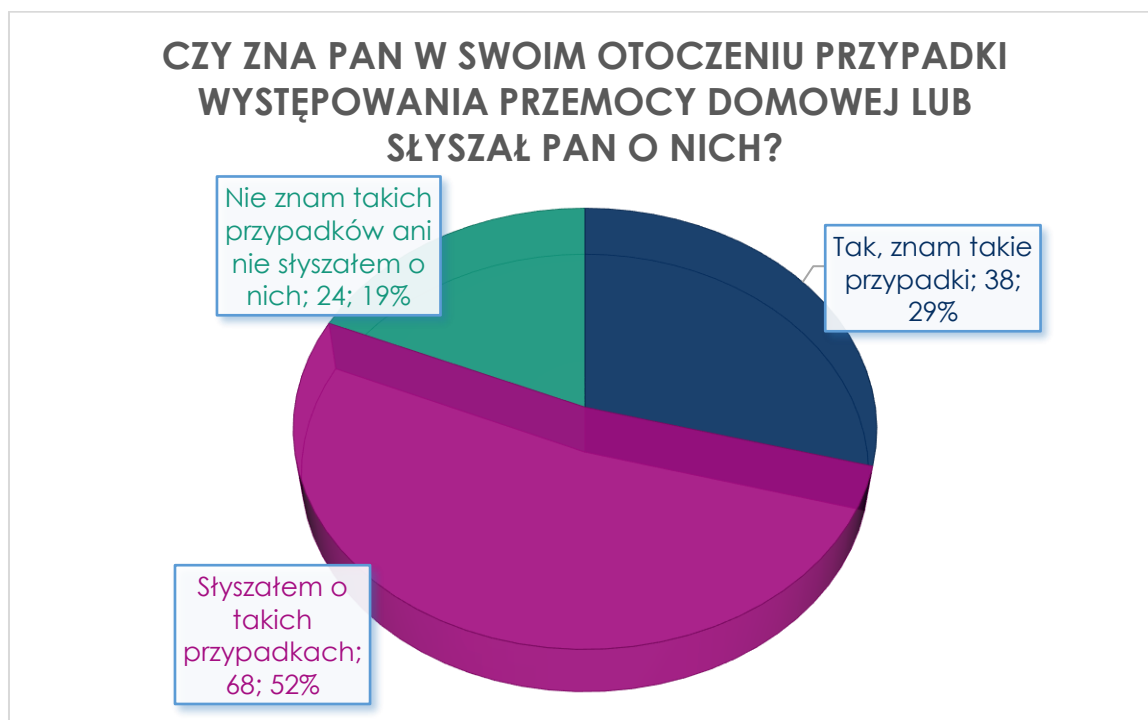
Źródło: badanie własne

Ponad połowa badanych (52%) słyszała o przypadkach przemocy domowej w swoim otoczeniu, a niemal jedna trzecia (29%) zna takie przypadki osobiście.

Zaledwie co piąta badana osoba stwierdziła, iż w swoim otoczeniu nie słyszała ani nie zna przypadków występowania przemocy domowej.

Zebrane dane prezentuje poniższy wykres:

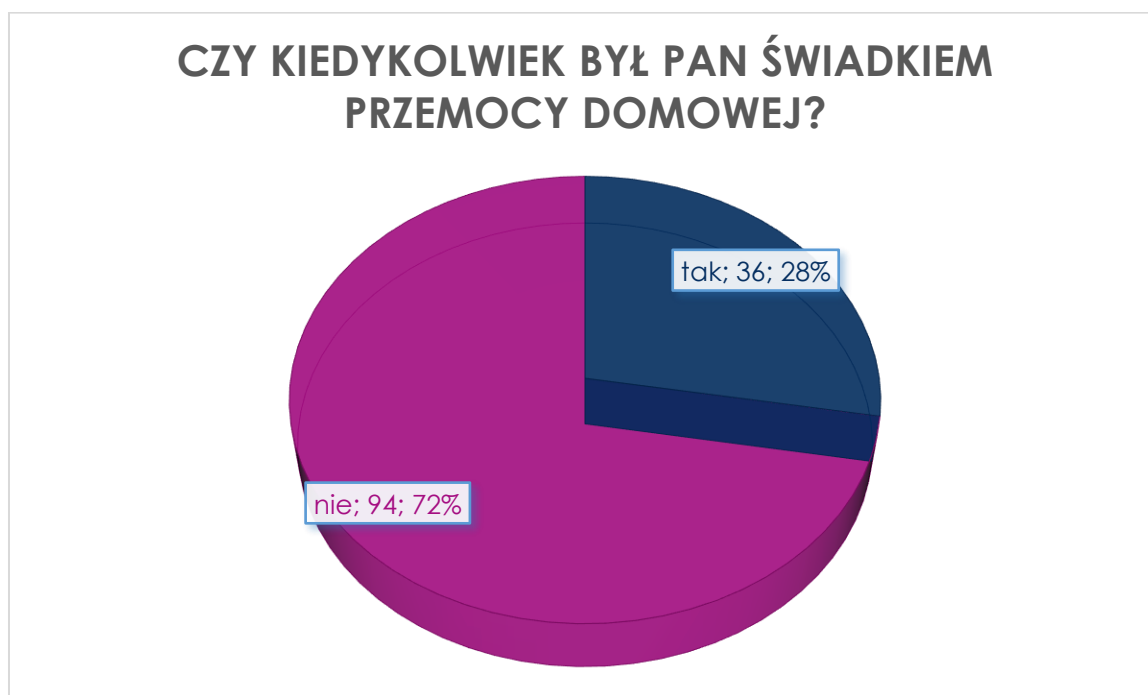
Wykres 22. Występowanie przypadków przemocy domowej w otoczeniu dorosłych respondentów

Źródło: badanie własne

Doświadczenie bycia świadkiem przemocy domowej zadeklarowało 28% badanych. 72% respondentów twierdzi, iż nigdy nie miało takiego doświadczenia.

Wykres 23. Odsetek dorosłych respondentów będących świadkiem przemocy domowej

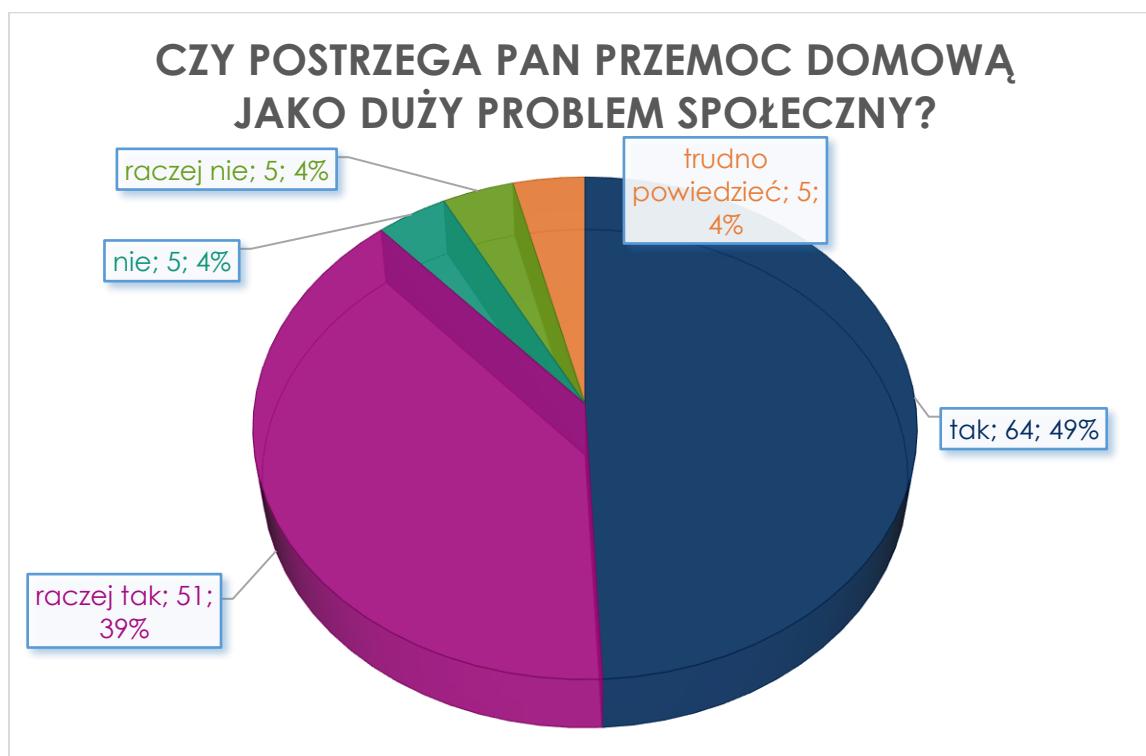

Źródło: badanie własne

Niespełna połowa badanych postrzega zjawisko przemocy domowej jako duży problem społeczny. Do tej opinii raczej przychyliła się dodatkowe 39% badanych, co łącznie daje 88% wskazań. Zaledwie 12% ankietowanych twierdzi, iż dla nich zjawisko przemocy domowej nie stanowi dużego problemu społecznego lub nie mają w tym temacie wyrobionego zdania.

Wykres 24. Postrzeganie zjawiska przemocy domowej jako dużego problemu społecznego przez dorosłych respondentów

Źródło: badanie własne

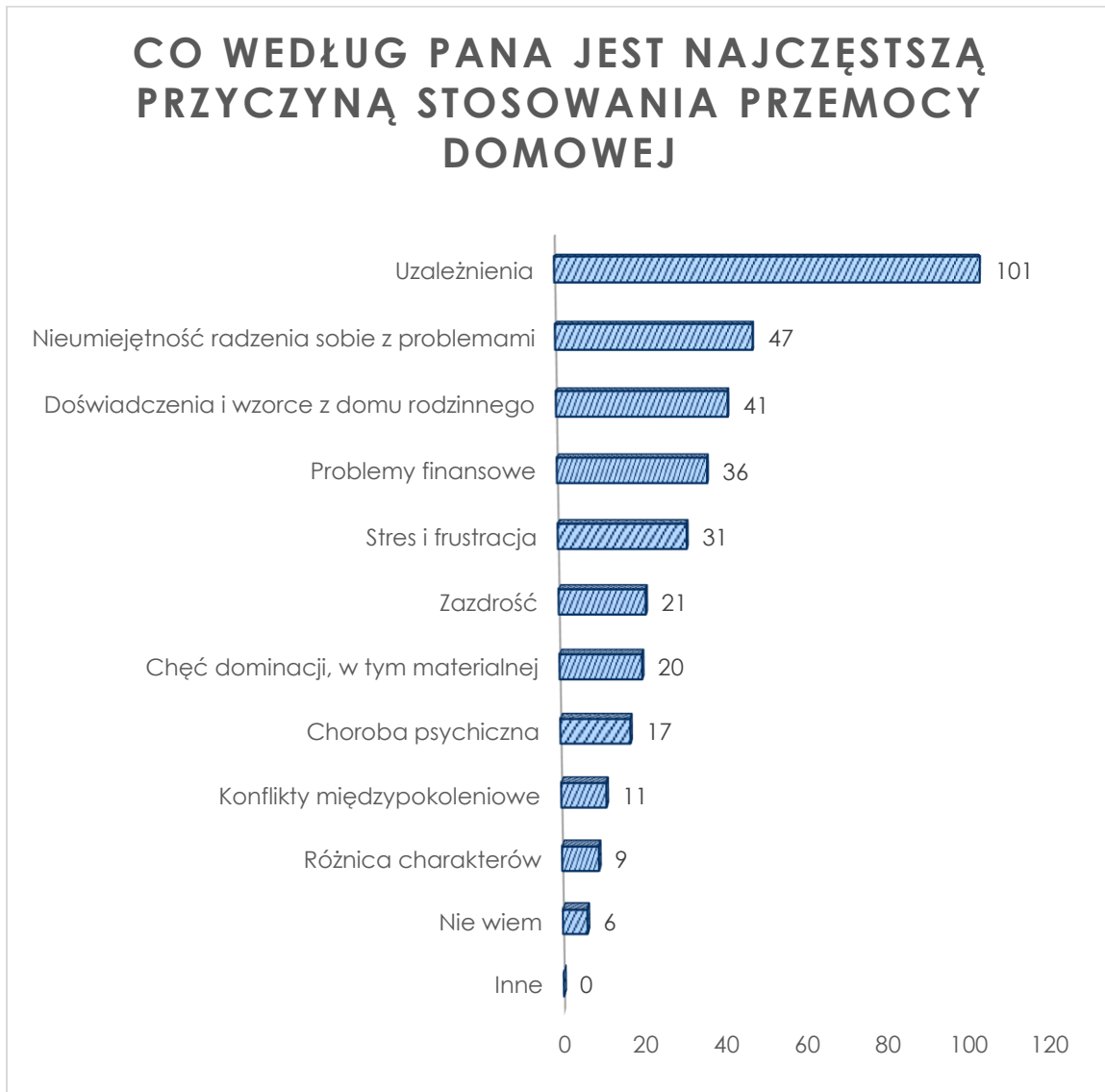
W pytaniu o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy domowej respondenci zostali poproszeni o ograniczenie się do wyboru maksymalnie 3 odpowiedzi. Zdecydowanym liderem były w tym przypadku „uzależnienia”, które wskazał ponad 77% respondentów.

Drugą i trzecią pozycję, ze zbliżonymi ilościami wskazań zajęła „nieumiejętność radzenia sobie z problemami” (36%) oraz „doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego” (31%).

Po ponad 30 wskazań otrzymały jeszcze odpowiedzi „problemy finansowe” oraz „stres i frustracja”.

Najrzadziej wskazywane były z kolei odpowiedzi „różnica charakterów” (7%) oraz konflikty międzypokoleniowe (8%).

Wykres 25. Najczęstsze przyczyny przemocy w opinii dorosłych respondentów

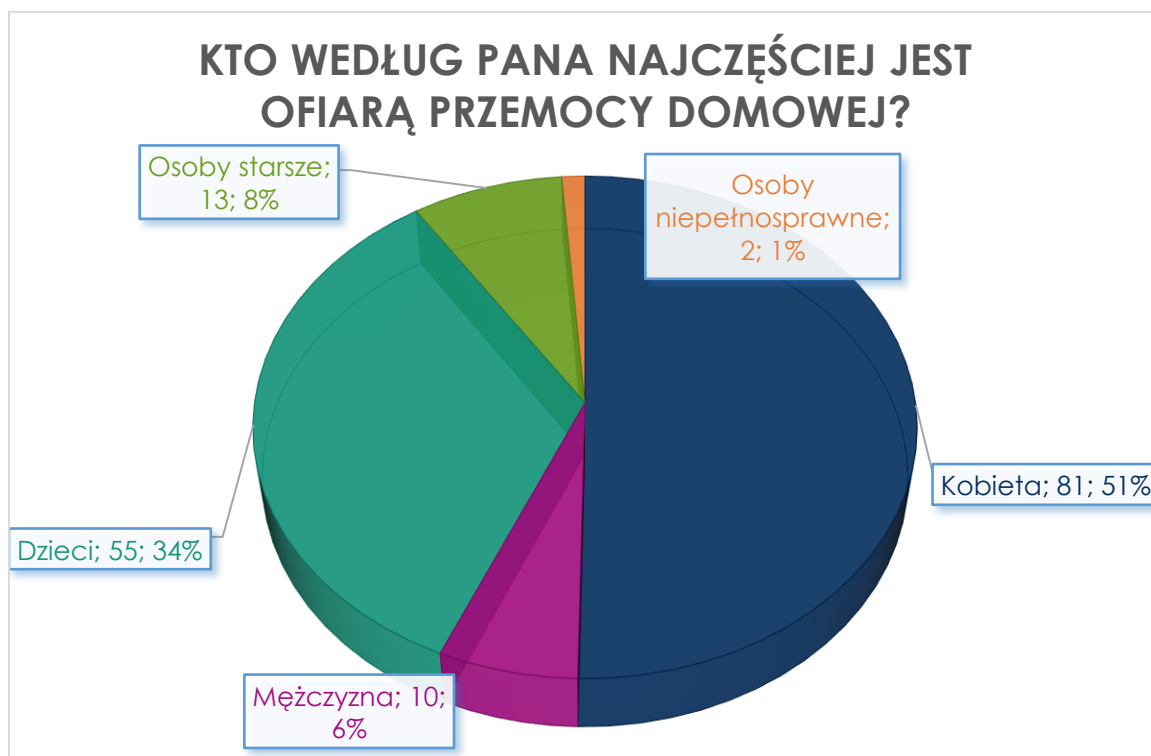

Źródło: badanie własne

Jak pokazuje wykres poniżej, w ponad połowie przypadków respondenci stoją na stanowisku, iż najczęściej ofiarą przemocy domowej są kobiety. Drugie miejsce pod tym względem zajmują dzieci (34%), a trzecie osoby starsze (8%).

Co ciekawe, stwierdzenie, iż to mężczyźni są najczęściej osobą doznającą przemocy domowej, mimo, iż niepopularne to jednak uzyskało 6% wskazań badanych respondentów.

Wykres 26. Opinia dorosłych respondentów na temat tego kto jest najczęściej ofiarą przemocy domowej

Źródło: badanie własne

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie czynników, które mogą mieć największy wpływ na prawdopodobieństwo bycia osobą stosującą przemoc domową. I tym razem ankietowanie zostało poproszone o ograniczenie się do udzielenia maksymalnie 3 odpowiedzi.

Do najczęściej wskazywanych odpowiedzi należało „poczucie bezkarności” (50%), „cechy charakteru” (44%) oraz „doświadczenia z okresu dzieciństwa” (43%).

Z kolei odpowiedzi wskazujące na „status społeczny i materialny” (15%), „poziom wykształcenia” (13%), „izolację społeczną rodziny” (7%) czy „wykonywany zawód” (5%) należały do najrzadziej wybieranych przez ankietowanych mieszkańców gminy.

Zebrane dane, zaprezentowano na poniższym wykresie:

Wykres 27. Opinia dorosłych respondentów nt. czynników mogących mieć wpływ na prawdopodobieństwo bycia osobą stosującą przemoc domową

Źródło: badanie własne

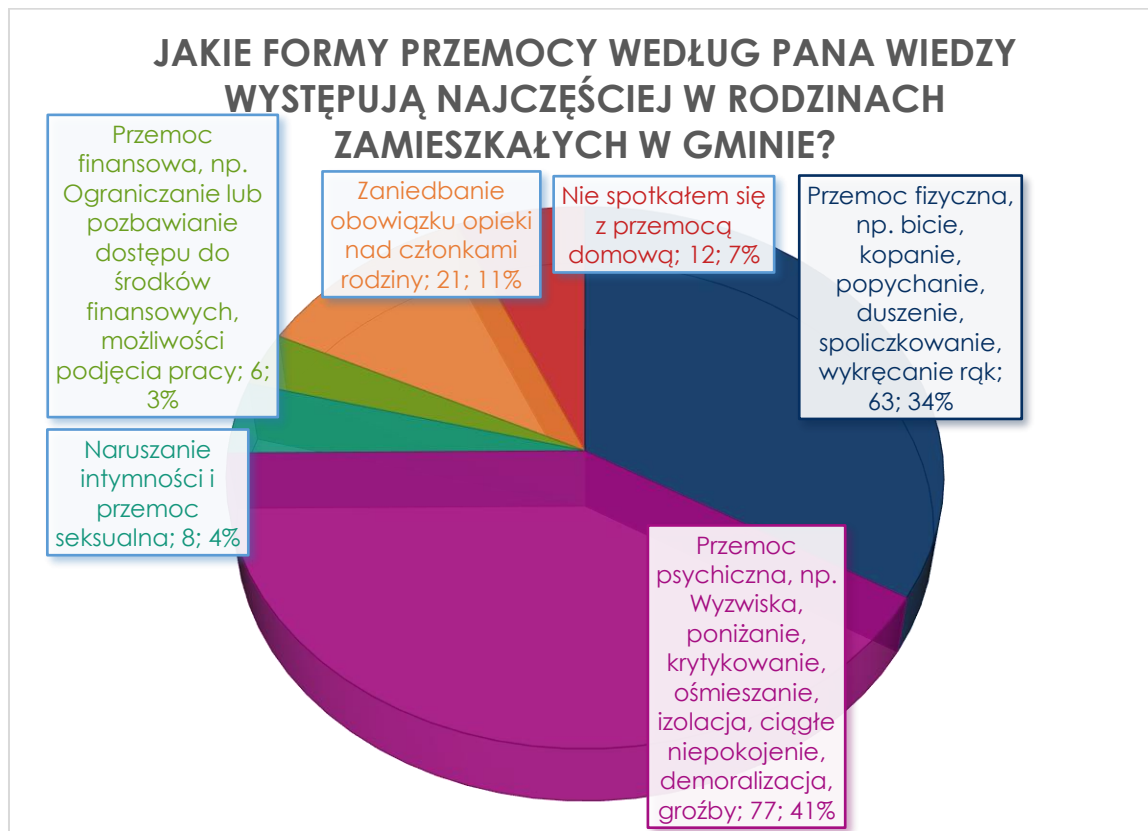
Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankiety dotyczyło opinii badanych na temat formy przemocy, która ich zdaniem najczęściej występuje w rodzinach zamieszkałych na terenie Gminy Sucha Beskidzka.

Największą ilość wskazań (41%) otrzymała przemoc psychiczna, przejawiająca się np. poprzez wyzwiska, poniżanie, krytykowanie, ośmieszanie, izolację, ciągłe niepokojenie, demoralizacje czy groźby.

Wysoki wynik wskazań otrzymała również przemoc fizyczna (34%) oraz zaniedbanie obowiązku opieki nad członkami rodziny (11%).

Najmniej widoczna zdaniem ankietowanych jest na terenie gminy przemoc ekonomiczna. Dodatkowo 7% badanych deklaruje, iż nie potkało się z przemocą na terenie gminy.

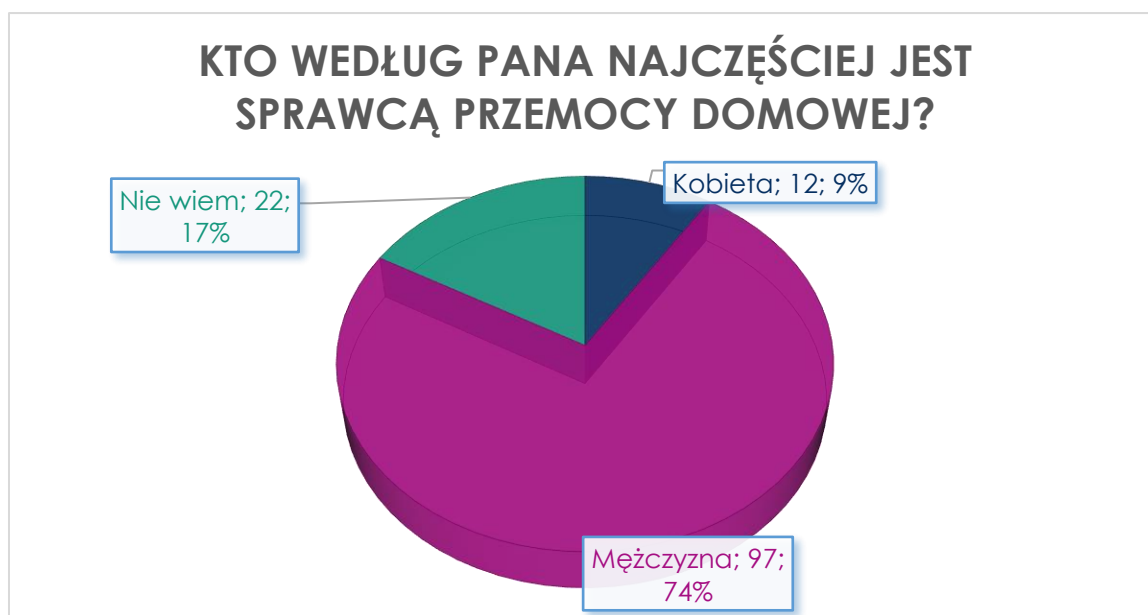
Wykres 28. Opinia dorosłych respondentów na temat najczęściej występujących form przemocy na terenie gminy

Źródło: badanie własne

Zdecydowana większość badanych wskazuje, iż najczęściej osoba stosującą przemoc domową są mężczyźni (74%).

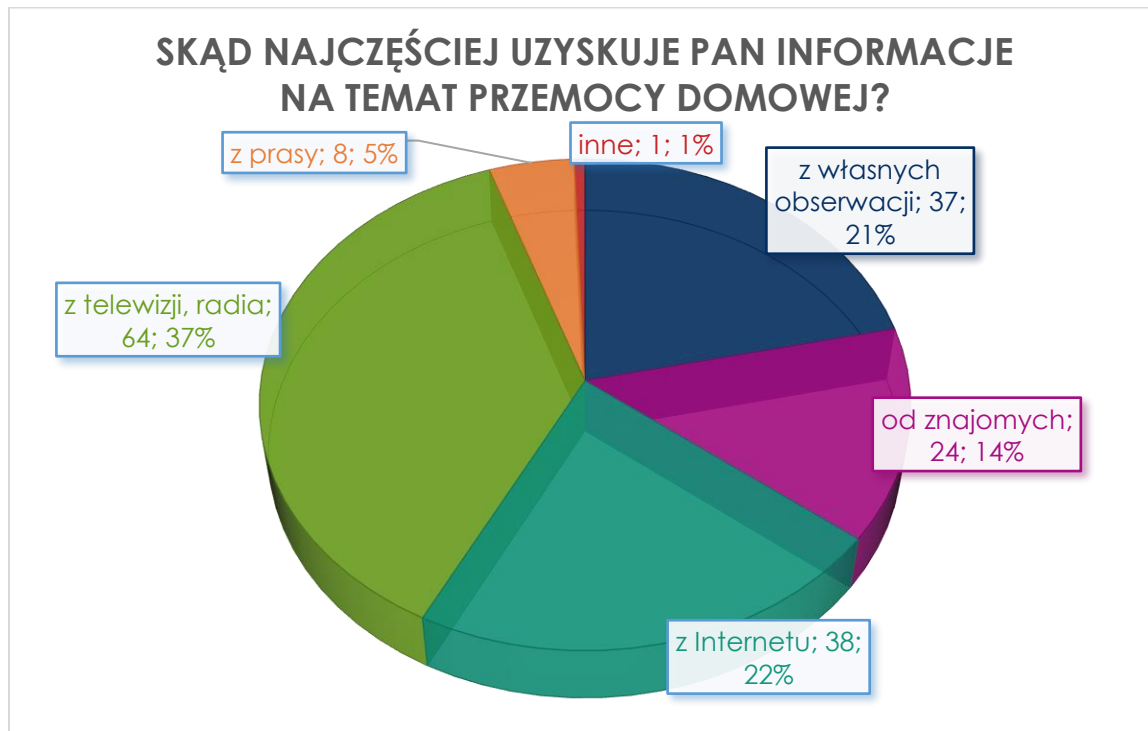
Wykres 29. Opinia dorosłych respondentów na temat tego kto jest najczęściej sprawcą przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Badani mieszkańcy gminy wskazali, iż najczęściej uzyskują informacje na temat przemocy domowej z radia i telewizji (49%), a więc mediów o zasięgu ponadlokalnym. Najrzadziej wskazywanym źródłem wiedzy na temat przemocy domowej była z kolei prasa (6%). Jeden respondent zadeklarował, iż praca zawodowa, która wykonuje dostarcza mu wiedzy w rzeczonym temacie.

Wykres 30. Źródła informacji dorosłych respondentów na temat przemocy domowej

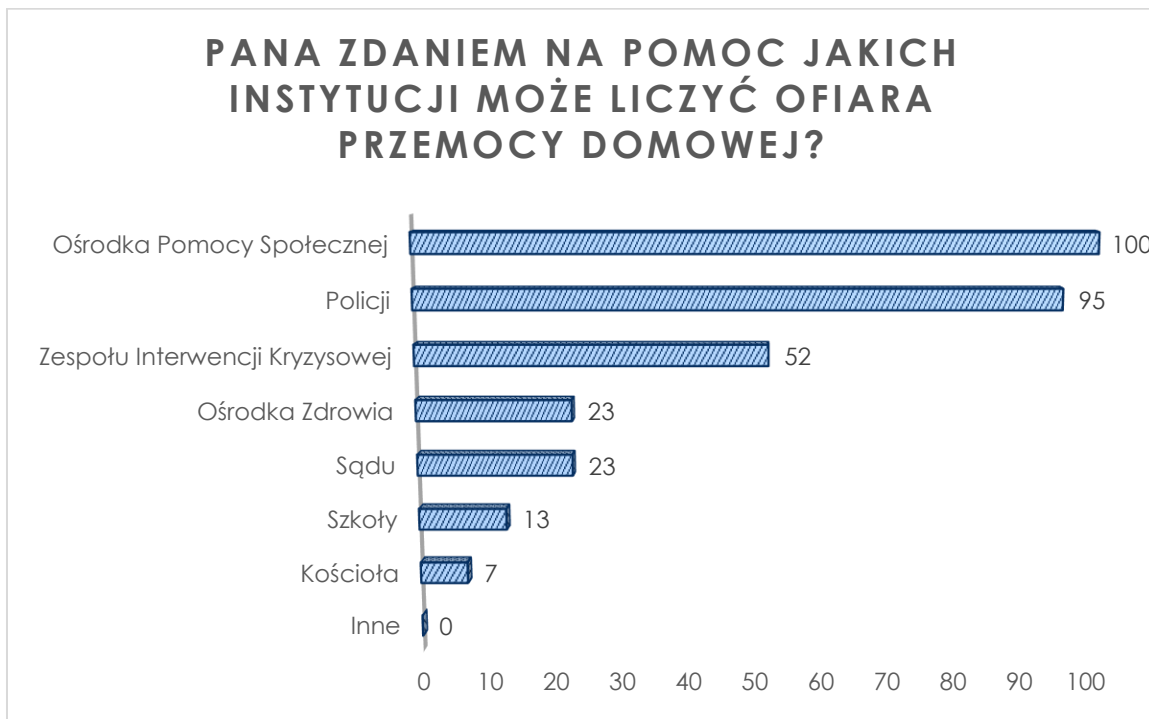

Źródło: badanie własne

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie na pomoc jakich instytucji ich zdaniem może liczyć osoba doznająca przemocy domowej. Najwięcej wskazań otrzymał Ośrodek Pomocy Społecznej (77%) oraz Policja (73%). Można zauważyć, iż stoi to w zgodzie z najnowszymi zmianami ustawowymi, np. z faktem, iż co do zasady grupę diagnostyczno – pomocową każdorazowo tworzy przedstawiciel policji oraz pracownik socjalny OPS.

Stosunkowo dużo wskazań otrzymał Zespół Interwencji Kryzysowej (40%), natomiast najmniej szkoła (10%) i Kościół (5%).

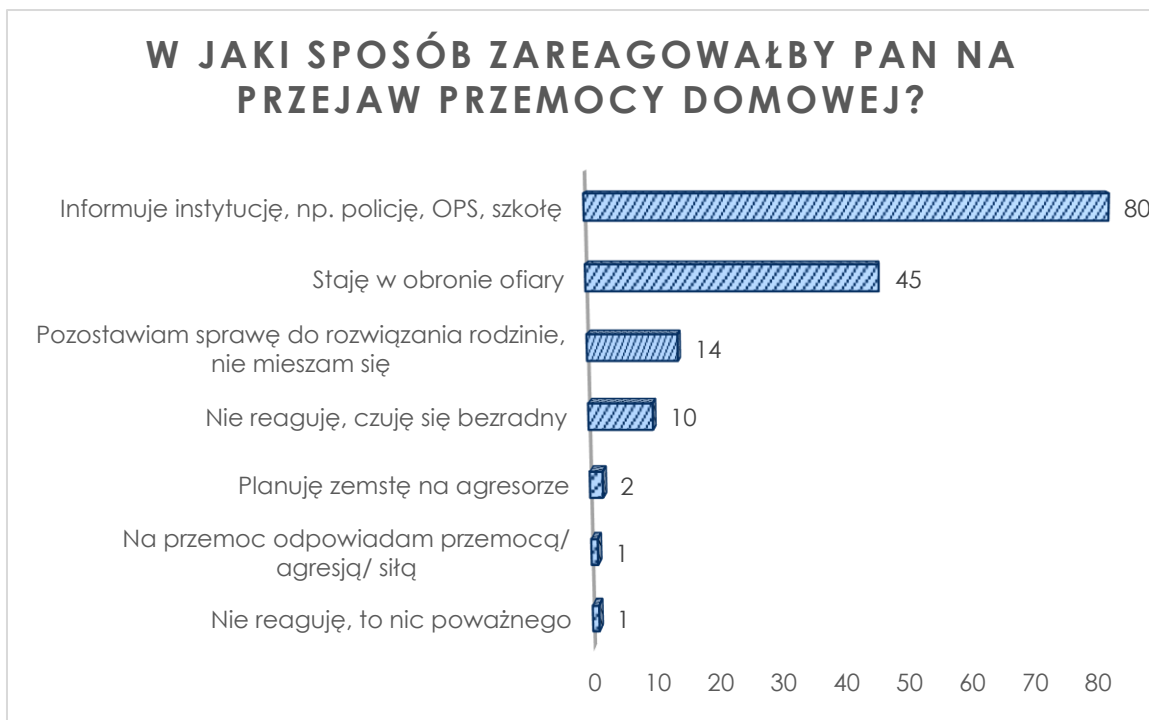
Wykres 31. Opinia dorosłych respondentów o instytucjach, które udzielają wsparcia dla ofiar przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Kolejny wykres prezentuje odpowiedzi respondentów na pytanie o sposób reakcji na przejaw przemocy domowej.

Wykres 32. Sposób reakcji respondentów na przejaw przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Najczęstszą deklarowaną reakcją na przejaw przemocy domowej jest poinformowanie odpowiednich instytucji (62%). Spora liczba ankietowanych twierdzi, iż staje w obronie ofiary (35%). Przypadki braku reakcji na przemoc domową, czy to z powodu bezsilności czy obojętności czy niechęci do „mieszania się” w cudze życie są deklarowane znacznie rzadziej ale jednak stanowią niemal 1/5 przypadków.

Wykres 33. Czy dorośli respondenci słyszeli o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Sucha Beskidzka.

Źródło: badanie własne

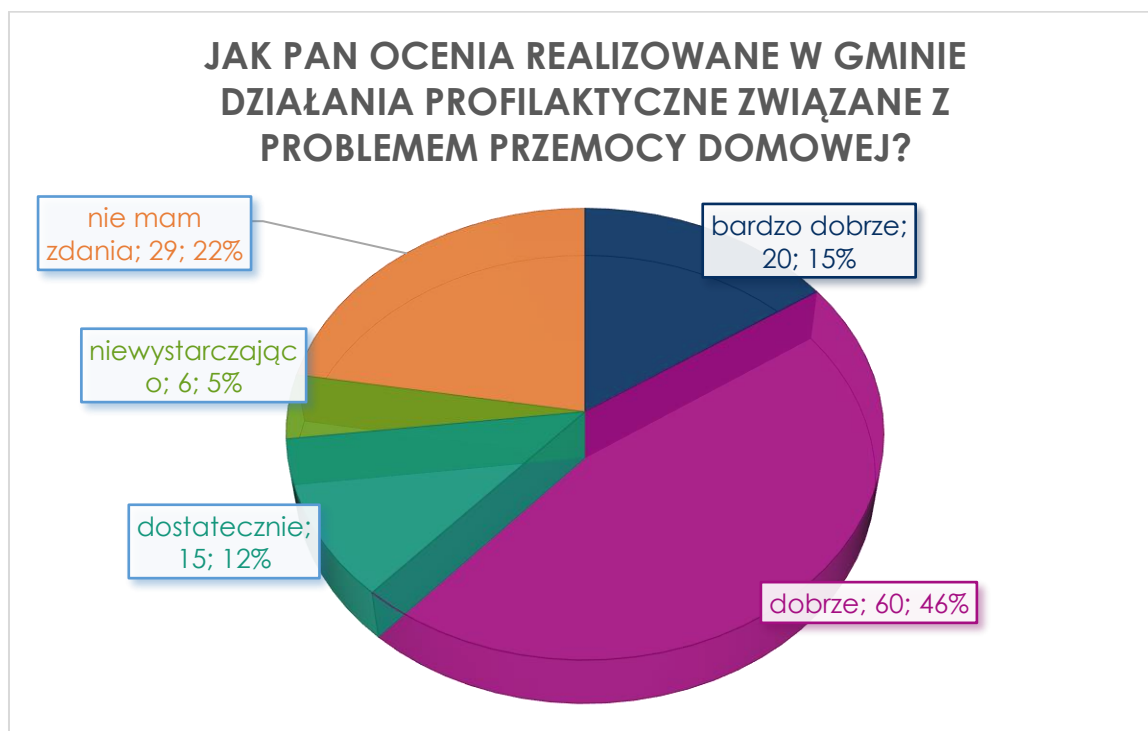
Ponad dwie trzecie ankietowanych deklaruje, iż słyszało o Zespole Interdyscyplinarnym Gminy Sucha Beskidzka. W kolejnych trzech pytaniach ankietowani zostali poproszeni o ocenę czy realizowane w gminie zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej są wystarczające.

Ponad 60% ankietowanych ocenia dobrze lub bardzo dobrze realizowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy domowej, do których zaliczyć można publikację artykułów na stronie internetowej Urzędu Miasta i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w miesięczniku Ziemia Suska, dystrybucję materiałów informacyjnych, ulotek, organizację szkoleń grupowych z zakresu radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, w tym w sferze wychowawczej.

Duża grupa ankietowanych nie ma w tym temacie zdania.

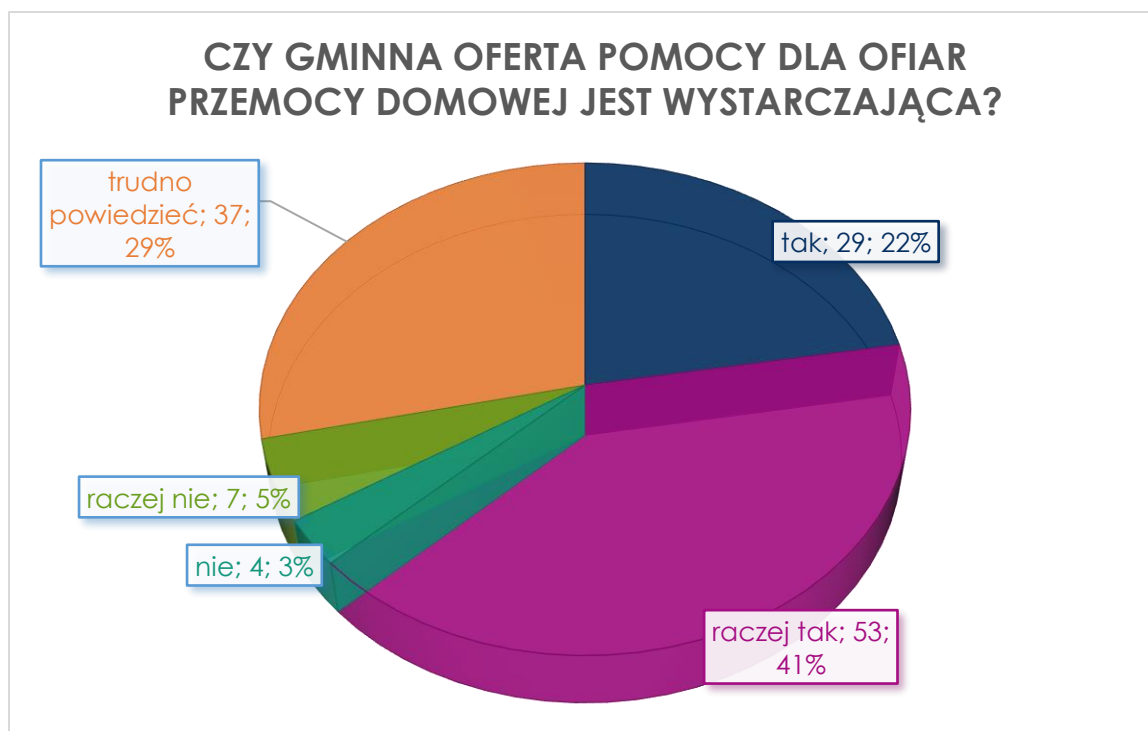
Wykres 34. Ocena prowadzonych w gminie działań profilaktycznych związanych z problemem przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Poniższy wykres prezentuje opinię badanych na temat gminnej oferty dla ofiar przemocy domowej.

Wykres 35. Opinia dorosłych respondentów na temat gminnej oferty pomocy dla ofiar przemocy domowej

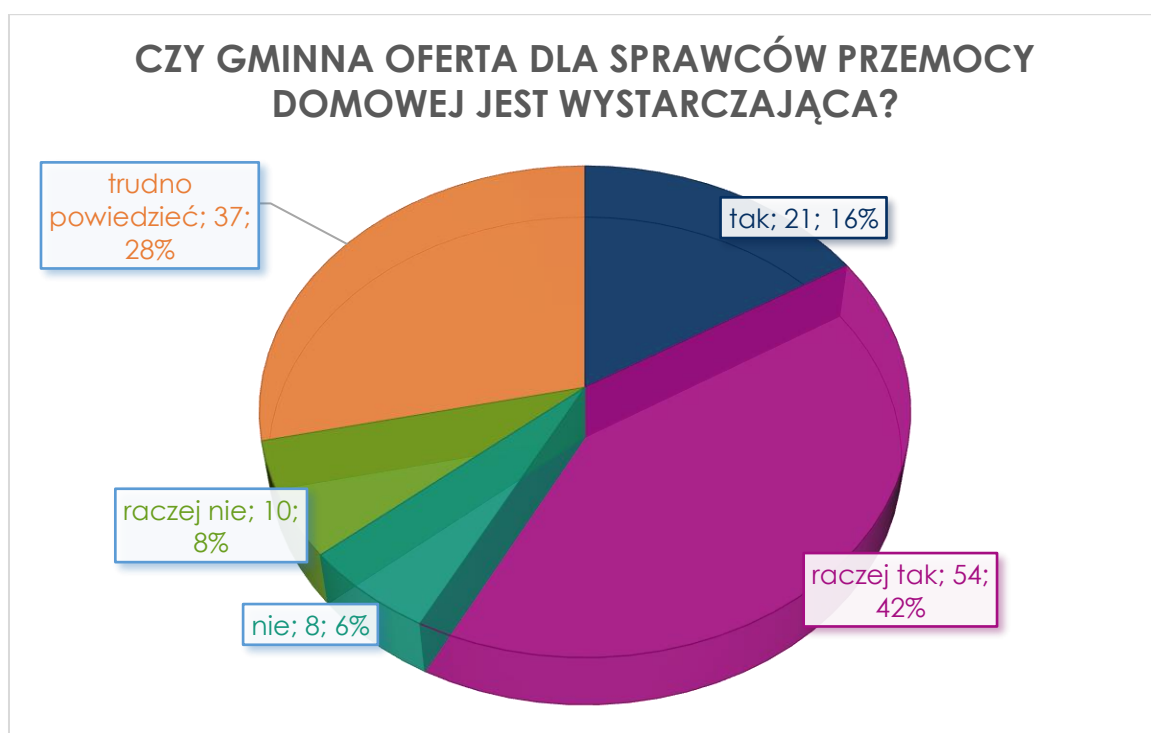

Źródło: badanie własne

Łącznie 63% ankietowanych twierdzi, iż realizowane w gminie działania pomocowe dla ofiar przemocy domowej są wystarczające. Do działań tych, zaliczyć należy m.in. zaproszenia na spotkania grup roboczych, monitoring sytuacji w środowisku przez dzielnicowego i pracownika socjalnego, dyżury pracownika socjalnego, psychologa i pedagoga w ramach Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą domową, prowadzonego przez MOPS, całodobowe dyżury interwenta w Zespole Interwencji Kryzysowej, grupy wsparcia w ZIK, miejsce w hostelu itp.

Ponownie znacząca ilość ankietowanych (29%) miała trudność z ocenieniem realizowanych działań na rzecz ofiar przemocy domowej, a łącznie 8% badanych uznało je za niewystarczające.

Wykres 36. Opinia dorosłych respondentów na temat gminnej oferty dla sprawców przemocy domowej

Źródło: badanie własne

Gminna oferta dla sprawców przemocy, na którą składają się m.in. wezwania na spotkania grup roboczych, monitoring sytuacji w środowisku przez dzielnicowego i pracownika socjalnego, dyżury pracownika socjalnego, psychologa i pedagoga w ramach Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą domową w MOPS, program korekcyjny i grupa dla sprawców przemocy w Zespole Interwencji Kryzysowej, terapeuta uzależnień dyżurujący w Urzędzie Miasta, jest w opinii 58% ankietowanych wystarczająca.

Jednakże w przypadku oferty dla sprawców przemocy, najczęściej ankietowanych (14%) uznaje działania podejmowane w gminie za niewystarczające.

Ostatnie pytanie w ankiecie było pytaniem otwartym. Ankietowani zostali poproszeni o napisanie jakie ich zdaniem działania należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej. Uzyskano następujące, merytoryczne wypowiedzi:

- „Zapewnienie ofiarom przemocy bezpieczeństwa”
- „Więcej kontroli służb państwa”
- „Karać winnych”
- „Spotkania ze społecznością/ kampanie”
- „Więcej rozmawiać z młodzieżą w szkołach”
- „Punkty, w których osoba doznająca przemocy otrzyma natychmiastową pomoc i schronienie”
- „Większa czujność i kontrola rodzin z problemami”
- „Częstszy i bardziej anonimowy monitoring rodzin, w których istnieje ryzyko zachowań patologicznych”
- „Duża dostępność ulotek gdzie uzyskać pomoc np. kościoł, sklepy, wrzucać ulotki do skrzynek na listy. Ponadto niezapowiedziane wizyty instytucji u rodzin gdzie była już przemoc oraz gdzie może być w przyszłości”
- „Więcej o tym mówić, nie tylko na spotkaniach w grupach, monitoring, częste niezapowiedziane wizyty odpowiednich instytucji”
- „Wspieranie ofiary do podejmowania kroków, aby opuścić dom - pomoc w znalezieniu tymczasowego zamieszkania”
- „Większa pomoc aby sprawca opuścił wspólnie zajmowane lokum, często osoba doznająca przemocy boi się podjąć takich kroków”
- „Pomoc ofierze w usamodzielnieniu się - miejsca gdzie może zamieszkać (wspieranie i pomoc w znalezieniu miejsca)”
- „Będąc świadkiem przemocy - reagować!”
- „Zwiększyć kontrole w rodzinach”
- „Częste kontrole w domach i rozmowy”
- „Szersze informacje o możliwości szukania pomocy”
- „Szersze nagłośnienie możliwości pomocy ofiarom przemocy”
- „Więcej informacji w placówkach publicznych o formach pomocy”
- „Kampania reklamowa nt. przemocy”
- „Działania informacyjne, gdzie można uzyskać pomoc”
- „Kampanie profilaktyczne”

ROZDZIAŁ III - OKREŚLENIE ODSETKA POPULACJI GMINY SUCHA BESKIDZKA ZAGROŻONEJ PRZEMOCĄ DOMOWĄ

Ludność gminy Sucha Beskidzka wynosi około 9 tys. mieszkańców. Należy mieć świadomość, że problem przemocy domowej jest niezwykle złożony i trudny do ujawnienia. Ciągłe jeszcze jest to temat wstydlivy i w wielu przypadkach skrzętnie ukrywany. Równocześnie nie można wykluczyć, że osoby pracujące z dzieckiem, dorosłym czy rodziną (np. lekarze, nauczyciele itp.) w wielu przypadkach nie są odpowiednio wyczułone na sygnały jakie może dawać dziecko czy dorosły – osoba doznająca przemocy, a także przeszkolone na wypadek postępowania przy podejrzeniu występowania przemocy domowej.

Z tych powodów należy raczej zakładać niedoszacowanie liczby osób zagrożonych przemocą domową niż przeszacowanie zjawiska.

Liczbę rodzin zagrożonych przemocą domową oszacowano z ankiet dla uczniów z terenu Gminy Sucha Beskidzka (73 dzieci spotkało się ze zjawiskiem przemocy) oraz ankiet dla dorosłych mieszkańców gminy (106 dorosłych zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).

Dostrzeżono w sumie 179 przypadków czynników ryzyka wstępowania przemocy domowej. Mając świadomość, że niektóre z powyższych mogą dotyczyć kilkakrotnie tych samych osób lub rodzin, ale jednocześnie pamiętając o niebezpieczeństwie niedoszacowania zjawiska, każdy przypadek potraktowano jako osobną jednostkę.

Zgodnie z poniższym wzorem, oszacowano odsetek populacji zagrożonej przemocą domową oraz odsetek kobiet i dzieci (jako głównych ofiar przemocy domowej) zagrożonych przemocą domową:

- NK – Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskich Kart w 2022 roku – 20
- ZPRPWR – zidentyfikowane przypadki ryzyka przemocy domowej – 179
- ŚWGD – średnia wielkość gospodarstwa domowego (dzieci, rodzice, dziadkowie) – 3
- LGS – ludność gminy Sucha Beskidzka – 8927 (dane na dzień 31.12.2022)
- KD - liczba kobiet i dzieci w gminie Sucha Beskidzka – 5319 (dane na dzień 31.12.2022)
- OPZPWR - odsetek populacji zagrożonej przemocą domową
- OKDZPWR - odsetek kobiet i dzieci zagrożonych przemocą domową

$$\frac{(NK + ZPRPWR) \times (\ŚWGD)}{LGS} \times 100\% = OPZPWR \%$$

$$\frac{(20 + 179) \times 3}{8927} \times 100\% = 6,7\%$$

$$\frac{(NK + ZPRPWR) \times (\ŚWGD)}{KD} \times 100\% = OKDZPWR$$

$$\frac{(20 + 179) \times 3}{5319} \times 100\% = 11,22\%$$

Z powyższych wyliczeń wynika, że niemal 7 % populacji Gminy Sucha Beskidzka jest zagrożona przemocą domową, a ponad 11 % kobiet i dzieci w gminie może być osobami doznającymi przemocy domowej.

ROZDZIAŁ IV – ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Sucha Beskidzka.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Sucha Beskidzka na lata 2020-2025 uwzględniająca problem rodziny, dziecka, a także przemocy domowej; ❖ działalność zespołu Interdyscyplinarnego; ❖ stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy; ❖ pełny dostęp mieszkańców gminy do specjalistycznych usług Zespołu Interwencji Kryzysowej, działającego przy PCPR Sucha Beskidzka, w tym do działającego przy ZIK hostelu dla ofiar przemocy; ❖ działalność Poradni Leczenia Uzależnień przy Stowarzyszeniu Pomocna Dłoń, dotowana przez gminę; ❖ działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Urzędzie Miasta; ❖ działalność Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową; ❖ dostęp do Poradni Psychologicznej w NZOZ Sucha Beskidzka, a także do prywatnych gabinetów psychologicznych; ❖ dobra współpraca pomiędzy instytucjami t.j. Komendą Powiatową Policji w Suchoj Beskidzkiej, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie/Zespołem Interwencji Kryzysowej, Miejską Świetlicą Profilaktyczną, Oświatą (Przedszkola, Szkoły), Służbą Zdrowia, Sądem Rejonowym w Suchoj Beskidzkiej, Prokuraturą Rejonową w Suchoj Beskidzkiej, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Makowie Podhalańskim; ❖ poparcie działań i wsparcie ze strony władz gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ ograniczone środki finansowe na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej – ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych; ❖ braki kadrowe do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej; ❖ słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego, zwłaszcza ograniczony dostęp do lekarza psychiatry, brak specjalistów z zakresu psychiatrii dziecięcej; ❖ słabe wykorzystanie sektora organizacji pozarządowych, niewielka ilość organizacji działających w obszarze przemocy domowej; ❖ brak zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia – słabo rozwinięta w regionie sieć Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy domowej; ❖ ograniczony zasób mieszkaniowy gminy (mieszkania socjalne, komunalne, chronione) oraz wysokie koszty wynajmu mieszkania w Suchoj Beskidzkiej na rynku prywatnym;

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ❖ zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, a także skuteczniejsza ochrona ofiar przemocy domowej; ❖ akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy domowej; ❖ wykorzystanie bazy lokalowej (instytucji i parafii) na tworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej; ❖ liczne akcje edukacyjno-informacyjne, kampanie medialne wpływające na wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemu przemocy domowej; ❖ oferta szkoleniowa dostosowana do potrzeb osób zawodowo i społecznie wspierających rodziny problemowe; ❖ zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy domowej; ❖ wypracowanie standardów i określonych procedur monitorowania i interweniowania w sytuacjach przemocy domowej; ❖ zwiększenie możliwości podejmowania konsekwentnych działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, ograniczające poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc; 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ efekt uboczny zmian prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w postaci nadmiernego wzrostu biurokracji; ❖ istniejące w społeczeństwie przekonania i stereotypy dot. przemocy, przyzwolenie społeczne na stosowanie przemocy domowej; ❖ niska skuteczność programów terapeutycznych kierowanych dla osób uzależnionych; ❖ bezrobocie; ❖ rozpad rodzin; ❖ utrata zdrowia psychicznego; ❖ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; ❖ brak współpracy niektórych rodzin w zakresie przezwyciężania kryzysów, ukrywanie aktów przemocy; ❖ bierność świadków przemocy domowej (rodzina, środowisko sąsiedzkie); ❖ wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną; ❖ trudności w realnym odseparowaniu osób stosujących przemoc i brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy pomimo pozytywnych zmian prawnych w tym zakresie; ❖ ograniczona możliwość realizacji projektów i programów z zakresu aktywizacji społeczno – zawodowej dla społeczności lokalnej, z uwagi na opóźnienia we wdrażaniu nowej unijnej perspektywy finansowej;

WNIOSKI

1. W związku z uzyskanymi wynikami badań zauważono potrzebę prowadzenia edukacji społeczności lokalnej pod względem istoty i przejawów przemocy, w tym szczególnie przemocy psychicznej, która co prawda nie pozostawia cieleśnych blizn czy siniaków, ale wyniszcza jej ofiary. Społeczność lokalna powinna być również stale uświadamiana o potrzebie interweniowania w przypadkach podejrzenia przemocy domowej.
2. Wspomniana wcześniej konieczność intensyfikacji działań informacyjnych na rzecz mieszkańców gminy powinna w szczególności objąć pracowników oświaty i ochrony zdrowia, w taki sposób aby nauczyciel, lekarz, wychowawca, pielęgniarka, pedagog czy psycholog zaistnieli w świadomości społecznej jako osoby, które mogą i potrafią pomóc w sytuacji wystąpienia przemocy domowej.
3. Większa część ankietowanych ma świadomość tego czym jest przemoc domowa i jakie są jej rodzaje.

4. Pozytywnym zjawiskiem zaobserwowanym w badaniu jest dość wysoka świadomość związana z istnieniem osób i instytucji, do których należy zgłosić się w przypadku stosowania przemocy. Ankietowani mają świadomość do kogo zgłosić się w sytuacji zagrożenia. Deklaracja znajomości osób i instytucji świadczących pomoc rodzinom dotkniętym przemocą nie jest równoznaczna z podjęciem działania na rzecz ofiary przemocy, ponieważ wśród badanych znalazła się grupa osób, które nikomu nie zgłosiłyby sytuacji przemocy domowej.
5. Obserwowana jest tendencja wzrostowa wśród zjawisk z zakresu przemocy domowej, co powinno pociągać za sobą dalszą intensyfikację działań Policji, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i innych specjalistów zajmujących się pracą z dzieckiem i rodziną.
6. W większości przypadków (ale nie wszystkich) głównymi osobami stosującymi przemoc są mężczyźni, a osobami doznającymi przemocy kobiety.
7. Wobec faktu, że przedstawiciele ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych nie założyli w poprzednich latach procedury Niebieskiej Karty, należy przeprowadzić dodatkowe działania uwrażliwiające tychże pracowników na problem przemocy domowej oraz specyfikę sygnałów wysyłanych przez ofiary.
8. Zmiany prawne wymuszają w większym stopniu wykorzystywanie możliwości kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych, np. w ZIK.
9. Zintensyfikować współpracę pomiędzy pracownikami ZIK a placówkami oświatowymi, w zakresie prowadzenia prelekcji nt. przemocy domowej ,działań edukacyjnych skierowanych do o rodziców służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
10. Zwłaszcza w placówkach oświatowych należy utrzymać realizację programów dotyczących przemocy między rówieśnikami czy cyberprzemocy przy jednoczesnym położeniu nacisku na zajęcia profilaktyczne, informacyjne oraz edukacyjne z zakresu strictly przemocy domowej. Zalecane byłoby poruszanie tematu przemocy domowej w sposób bardziej otwarty i bezpośredni, łamiący jego tabu.
11. Korzystnym ze strony osób doznających przemocy byłoby zwiększenie liczby stosowania środków karnych i zapobiegawczych, tj. tymczasowe aresztowanie w związku z przemocą domową, dozór policji w związku z przemocą domową, nakaz opuszczania lokalu w związku z przemocą domową, zakaz zbliżania się do określonych osób, miejsc w związku z przemocą domową.
12. Działania z zakresu zwiększania kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, stosowania odpowiednich metod wychowawczych, kar i nagród itp. powinny realizowane być na szerszą skalę, w celu zmiany świadomości społecznej w kontekście zjawiska przemocy domowej, a w szczególności w kontekście stereotypów związanych z przemocą domową.

ROZDZIAŁ V - ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ

CELE PROGRAMU

Tworzenie skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej obejmuje cztery podstawowe obszary działań, które skierowane są do różnych odbiorców.

Działania uprzedzające (diagnozujące, informacyjne, edukacyjne) podejmowane w ramach profilaktyki, ukierunkowane są na promocję zdrowej rodziny, reprezentującej ogólne pozytywne wartości i styl życia oraz zapobieganie przemocy domowej. Kierowane są do ogółu społeczeństwa a także osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy i z osobami stosującymi przemoc domową.

Działania interwencyjne, opiekuńcze, kierowane do osób doznających przemocy, a pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc domową.

Działania wspierające, psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do osób doznających przemocy domowej.

Działania korekcyjno-edukacyjne kierowane do osób stosujących przemoc domową.

Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu mają z jednej strony charakter profilaktyczny, prewencyjny, natomiast z drugiej służą zwalczaniu problemu i jego negatywnych konsekwencji. Wszystkie zadania i działania przewidziane w programie służą bezpośredniemu osiągnięciu celów szczegółowych odnoszących się do postaw społecznych wobec zjawiska przemocy, dostępności bazy instytucjonalnej dla osób doświadczonych tym zjawiskiem, poziomu jakości udzielanej pomocy, form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz współpracy w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy.

CEL GŁÓWNY:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Sucha Beskidzka.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Udoskonalenie gminnego systemu współdziałania instytucji i organizacji w obszarze przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy.
2. Zintensyfikowanie działań w ramach profilaktyki i edukacji społecznej.
3. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą domową.
4. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.
5. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

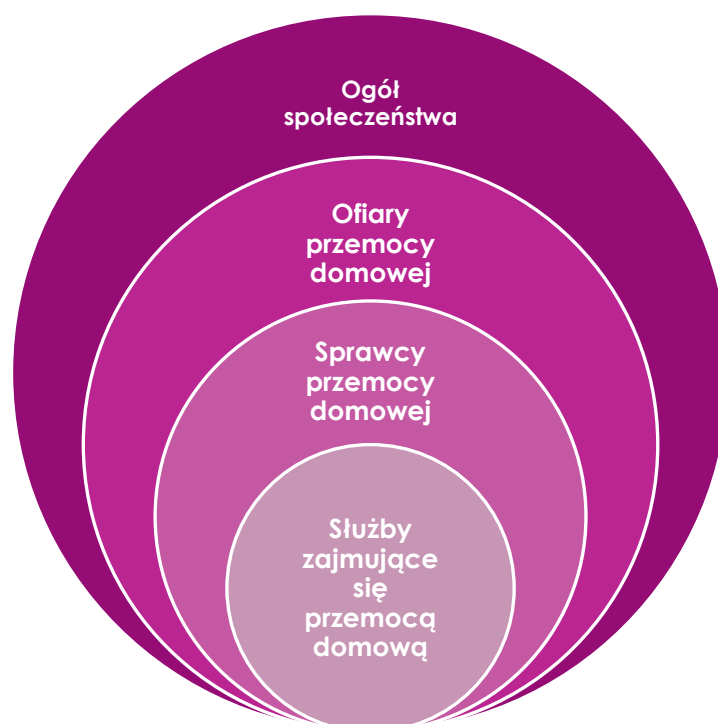

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do:

1. Ogółu społeczeństwa, w tym osób zagrożonych przemocą domową.
2. Osób dotkniętych przemocą domową.
3. Osób stosujących przemoc domową.
4. Świadców przemocy domowej.
5. Służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Rysunek 2. Adresaci Programu

Źródło: opracowanie własne

REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostki koordynujące:

- ❖ Zespół Interdyscyplinarny oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej

Partnerzy:

- ❖ Komenda Powiatowa Policji w Suchej Beskidzkiej (KPP)
- ❖ Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suchej Beskidzkiej (MKRPA),
- ❖ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) – Zespół Interwencji Kryzysowej (ZIK),
- ❖ Służba zdrowia – Miejska Przychodnia Zdrowia w Suchej Beskidzkiej (MPZ),
- ❖ Placówki Oświatowe (PO), Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Makowie Podhalańskim (PPP), Miejska Świetlica Profilaktyczna (MŚP),
- ❖ Sąd Rejonowy w Suchej Beskidzkiej (SR),
- ❖ Organizacje pozarządowe, Parafia pod wezwaniem NMP w Suchej Beskidzkiej (NGO).

ZADANIA DO REALIZACJI W RAMACH PROGRAMU WRAZ Z PLANOWANYMI
REZULTATAMI, WSKAŹNIKAMI REALIZACJI ORAZ HARMONOGRAMEM

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 1: UDOSKONALENIE GMINNEGO SYSTEMU WSPÓŁDZIAŁANIA
INSTYTUCJI I ORGANIZACJI W OBSZARZE PRZEMOCY DOMOWEJ I OCHRONY OSÓB
DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY.

Kierunki działań: Wypracowanie i wdrożenie systemu współdziałania pracowników poszczególnych instytucji i organizacji w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie

RODZAJE DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	HARMONOGRAM REALIZACJI
1. Organizacja co najmniej 10 spotkań członków Zespołu Interdyscyplinarnego rocznie;	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba spotkań zespołu – Poziom absencji członków na spotkaniach 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
2. Uczestnictwo w spotkaniach ZI i posiedzeniach grup diagnostyczno – pomocowych przedstawicieli różnych instytucji;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przedstawicieli poszczególnych instytucji i organizacji biorących udział w spotkaniach ZI i posiedzeniach grup diagnostyczno – pomocowych 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
3. Wdrażanie procedury "Niebieska Karta";	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rodzin objętych procedurą NK – liczba wszczętych procedur NK – liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
4. Przeprowadzenie diagnozy problemu przemocy domowej, w tym minimum dwa badania ankietowe, ustalenie odsetka populacji rodzin zagrożonych przemocą domową;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych badań ankietowych, opracowanych diagnoz, badań, ekspertyz oraz analiz zjawiska przemocy domowej 	2027
5. Podejmowanie profesjonalnych działań oraz inicjowanie interwencji w środowiskach zagrożonych lub dotkniętych przemocą domową;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba podjętych działań, interwencji, konsultacji 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb

6. Opracowanie i realizacja planów pomocy w indywidualnych przypadkach;	– liczba opracowanych indywidualnych planów pomocy	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb
7. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodziło do przemocy;	– liczba rodzin objętych monitoringiem	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb

Przewidywane efekty działań:

- ❖ wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi działania służące zapobieganiu przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy;
- ❖ wzrost skuteczności realizowanych działań poprzez łączenie zasobów, wymianę informacji, zwiększenie spektrum oddziaływania.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 2: ZINTENSYFIKOWANIE DZIAŁAŃ W RAMACH PROFILAKTYKI I EDUKACJI SPOŁECZNEJ.

Kierunki działań: Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do społeczności lokalnej podejmujące problematykę zjawiska przemocy domowej, możliwości przeciwdziałania przemocy domowej, ochrony przed przemocą domową.

RODZAJE DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	HARMONOGRAM REALIZACJI
1. Zamieszczanie informacji, materiałów edukacyjnych i profilaktycznych na stronach internetowych UM, MOPS, szkół;	– liczba opublikowanych informacji na stronach internetowych	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
2. Publikacja artykułów edukacyjnych i profilaktycznych na temat zjawiska przemocy domowej w lokalnej prasie – minimum 2 artykuły rocznie;	– liczba opublikowanych artykułów	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
3. Przeprowadzenie lokalnej kampanii społecznej, która będzie obalać stereotypy na temat przemocy domowej oraz opisywać mechanizmy przemocy;	– liczba lokalnych kampanii społecznych	2025

<p>4. Przeprowadzenie min. 2 warsztatów grupowych dla osób korzystających z pomocy MOPS rocznie, koncentrujących się tematyką wobec przeciwdziałania przemocy domowej, prawidłowych metod wychowania bez przemocy, podnoszenia kompetencji rodzicielskich itp.</p>	<p>– liczba przeprowadzonych warsztatów</p>	<p>2024 – 2027</p>
<p>5. Opracowanie lub pozyskanie materiałów informacyjnych tj. ulotek, informatorów, broszur, poradników i rozpowszechnianie ich;</p>	<p>– liczba opracowanych lub pozyskanych materiałów informacyjnych – liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjnych</p>	<p>2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie</p>
<p>6. Współpraca z lokalną parafią, w celu wprowadzenia elementów informacji i edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach prowadzonych działań lub do programów nauk przedmatżeńskich;</p>	<p>– liczba pism kierowanych do parafii</p>	<p>2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie w I kwartale roku</p>

Przewidywane efekty działań:

- ❖ wzrost świadomości społecznej na temat przemocy domowej,
- ❖ wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na sygnały mogące świadczyć o przemocy domowej,
- ❖ wzrost świadomości społecznej na temat różnych rodzajów przemocy,
- ❖ zmiana postaw społecznych.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 3: ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI I SKUTECZNOŚCI OCHRONY ORAZ WSPARCIA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ.

Kierunki działań: Wykorzystywanie pełnego potencjału lokalnych instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz poszerzanie oferty wsparcia.

RODZAJE DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	HARMONOGRAM REALIZACJI
<p>1. Poradnictwo pedagogiczne i, psychologiczne dla osób dotkniętych przemocą domową;</p>	<p>– liczba specjalistów zaangażowanych w świadczenie porad – liczba osób/ rodzin objętych poradnictwem</p>	<p>2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie</p>

2. Prowadzenie Punktu Informacji, Wsparcia i Pomocy dla Osób Dotkniętych Przemocą Domową;	– liczba udzielonych porad w punkcie	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
3. Interwencja kryzysowa	– liczba osób objętych interwencją kryzysową	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
4. Objęcie rodzin, w których występuje problem przemocy domowej pracą socjalną	– liczba rodzin objętych pomocą i wsparciem – liczba udzielonych porad, informacji i konsultacji	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
5. Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostel, domy samotnych matek, w szczególności z Tatrzańskim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, pełniącym rolę specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy domowej dla osób z całego kraju;	– liczba kontaktów	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb
6. Kierowanie do grupy wsparcia ofiar przemocy	– liczba osób skierowanych do grupy wsparcia	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb
7. Zapewnianie ochrony krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy	– liczba dzieci, którym zapewniono ochronę na okoliczność zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową, w trybie art. 12a ustawy	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb
8. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą domową otrzymanie w pierwszej kolejności lokali z mieszkaniowego zasobu gminy	– liczba aktów prawa miejscowego	2024

Przewidywane efekty działań:

- ❖ zwiększenie skuteczności prowadzonych oddziaływań,
- ❖ zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy,
- ❖ kompleksowa poprawa sytuacji osób doznających przemocy domowej.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 4: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI ODDZIAŁYWAŃ WOBEC OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.

Kierunki działań: Tworzenie i rozszerzanie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

RODZAJE DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	HARMONOGRAM REALIZACJI
1. Działania korekcyjno-edukacyjne skierowane do osób stosujących przemoc domową;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydanych skierowań do uczestnictwa w programie – liczba osób objętych programem – liczba osób, które zakończyły udział w programach 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
2. Działania psychologiczno – terapeutyczne skierowane do osób stosujących przemoc domową;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wydanych skierowań do uczestnictwa w programie – liczba osób objętych programem – liczba osób, które zakończyły udział w programach 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
3. Działania podejmowane w ramach procedury Niebieska Karta wobec osób stosujących przemoc;	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wypełnionych NK D – liczba wydanych wezwań do uczestnictwa w programach dla sprawców przemocy – liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu wykroczenia – liczba zakończonych procedur NK ze względu na ustanie przemocy 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
4. Uniemożliwienie kontaktowania się osób stosujących przemoc domową z osobami dotkniętymi przemocą przez zatrzymywanie osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, środków zapobiegawczych,	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zastosowanych ww. środków zapobiegawczych przez prokuraturę, – liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie że stosują przemoc domowa, – liczba złożonych wniosków do prokuratury/sądu o zastosowanie ww. środków zapobiegawczych, karnych, probacyjnych – liczba zastosowanych przez Policję/Żandarmerię Wojskową nakazów 	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane wg bieżących potrzeb

środków karnych lub probacyjnych;	opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazów zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.	
-----------------------------------	--	--

Przewidywane efekty działań:

- ❖ zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doświadczających przemocy poprzez objęcie oddziaływaniem osób stosujących przemoc,
- ❖ zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy,
- ❖ systematyczny spadek liczby rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, w tym szczególnie ponownie wszczynanych procedur w tej samej rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY NR 5: ZWIĘKSZENIE KOMPETENCJI ZAWODOWYCH PRACOWNIKÓW SŁUŻB, INSTYTUCJI I ORGANIZACJI ZAJMUJĄCYCH SIĘ PRZECIWDZIAŁANIEM PRZEMOCY DOMOWEJ.

Kierunki działań: Szkolenie grup zawodowych realizujących zadania tworzonego systemu przeciwdziałania przemocy domowej

RODZAJE DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	HARMONOGRAM REALIZACJI
1. Udział w szkoleniach specjalistycznych dla osób pracujących z osobami doznającymi przemocy domowej i stosującymi przemoc domową;	– liczba osób uczestniczących w szkoleniach	2023 – 2027 zadanie stałe, realizowane corocznie
2. Organizacja szkolenia dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno – Pomocowych;	– liczba przeprowadzonych szkoleń	2023 – 2027 minimum 1 raz w roku

Przewidywane efekty działań:

- ❖ profesjonalizacja kadry instytucji i organizacji działających w obszarze zapobiegania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy,
- ❖ wzrost skuteczności działań.

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU, MONITOROWANIE I EWALUACJA ORAZ ZASADY FINANSOWANIA

Zakłada się, że Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie sucha Beskidzka na lata 2023 – 2027 będzie stanowił interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej na terenie Gminy Sucha Beskidzka realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje działające w obszarze pomocy osobom, rodzinie i dziecku. Ze względu na interdyscyplinarny charakter programu oraz szerokie spektrum celów i zadań cele programu realizowane będą w formie pracy ciągłej przez cały okres programowania.

Działania skierowane do społeczności lokalnej, przedstawicieli służb pracujących w obszarze przemocy domowej, osób doświadczających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową, świadków przemocy będą miały charakter zarówno profilaktyczny (promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy), pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działania terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, informowanie o możliwościach i miejscach uzyskania pomocy) wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń).

Monitoring będzie prowadzony przez Zespół Interdyscyplinarny i będzie polegał na gromadzeniu oraz opracowaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Umożliwi to bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych działań jak również pozwoli na wprowadzenie modyfikacji i korekt w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco, równoległe z procesem jego monitorowania. Do dnia 30 czerwca każdego roku – na podstawie analizy materiałów sprawozdawczych z poszczególnych instytucji oraz w oparciu o wskaźniki - Zespół Interdyscyplinarny sporządzi sprawozdanie z realizacji programu, w którym zostaną zawarte ewentualne wnioski w sprawie zmiany zaplanowanych działań, sposobu ich realizacji oraz uwagi dotyczące funkcjonalności Programu. Sprawozdanie zostanie przedstawione podczas posiedzenia zespołu.

Zakłada się, że niniejszy program będzie finansowany ze środków własnych gminy przeznaczonych na działalność i funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Suchej Beskidzkiej oraz środków zewnętrznych pozyskanych w drodze otrzymanych dotacji na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, a także, w miarę możliwości środków Unii Europejskiej.